

TYGODNIK POLSKI

23, rue Taitbout, 75009 Paris ● 6 lipca — juillet 1975 ● Rok wydania XVIII ● Nr 27 (924) ●

LA SEMAINE POLONAISE

juillet - Dec 75



Pałac Wilanowski — niegdyś rezydencja królów, dziś wybitnych gości Polski

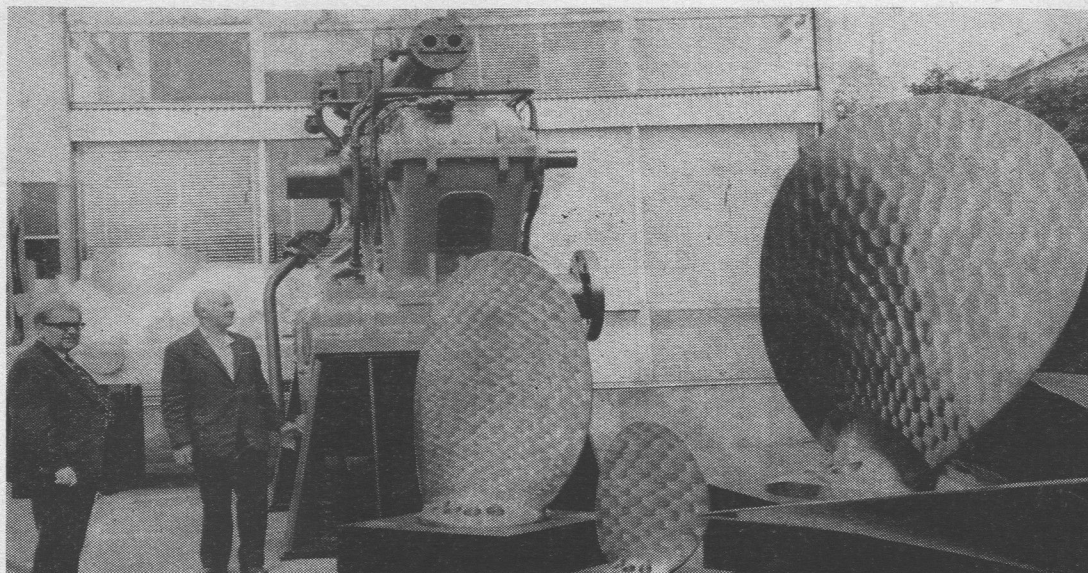
Ceny: we Francji 1,30 F, w Belgii 12 FB, w Polsce 4 zł

FOP 2373

KRAJ W OBIEKTYWIE

● 1

W tegorocznych Międzynarodowych Targach Technicznych w Poznaniu wzięło udział 2800 wystawców z 32 krajów (w tym kilka firm francuskich), którzy zaprezentowali wyroby przemysłu ciężkiego, elektromaszynowego i elektronicznego, wielkiej chemii oraz modele kompletnych obiektów przemysłowych. W polskim pawilonie przemysłu ciężkiego wyróżniła się ekspozycja zakładów „Zamech” z Elbląga. Wystawiły one m. in. korpus części wysokoprężnej do turbiny o mocy 360 megawatów i śruby do statków rybackich (na zdjęciu).



● 1

● 2

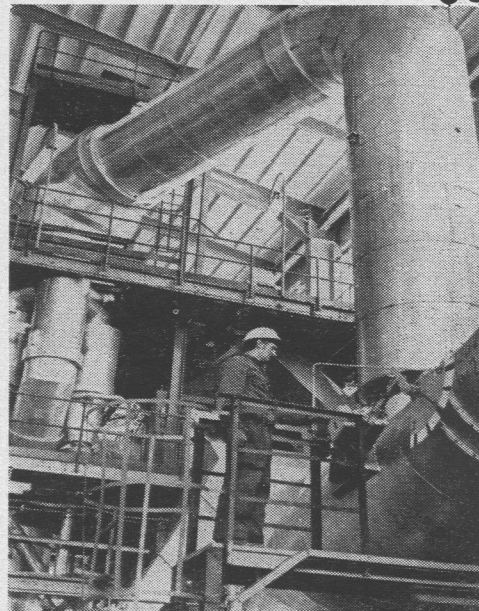
Jelenia Góra, obecnie miasto wojewódzkie, położone jest na sudeckim szlaku turystycznym. Ważną na mapie gospodarczej Kraju pozycję wyznaczają miastu takie zakłady, jak: „Celwis-koza”, „Polfa”, Zakłady Optyczne, przędzalnia „Anilux”. Jednakże „dziś i jutro” Jeleniej Góry, to przede wszystkim turystyka. Przez to liczące prawie 57 tys. ludności miasto przewija się rocznie kilka milionów turystów, wczasowiczów i kuracjuszy.



● 2

● 3

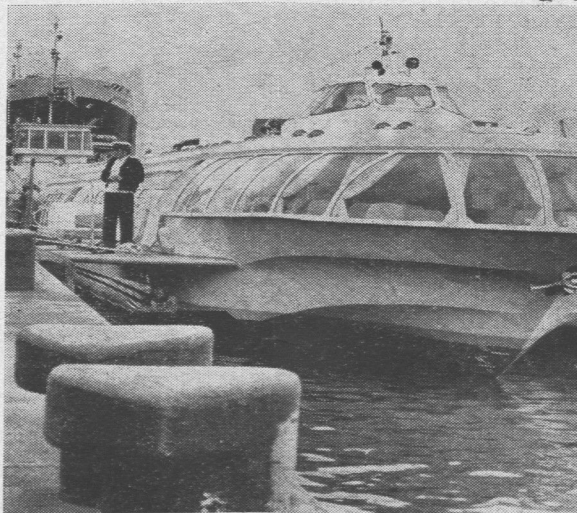
Jeden z największych ośrodków polskiego przemysłu chemicznego — Zakłady Azotowe we Włocławku — powstały w ramach współpracy polsko-francuskiej. W dalszej rozbudowie włocławskich „Azotów” uczestniczą również firmy francuskie. W najbliższych latach obok istniejących hal budowane zostaną kolejne wytwórnie, m. in. chloru, tęgusodowego i polichloru winylu.



● 4

● 4

Wodoloty Żeglugi Szczecińskiej rozpoczęły już regularne rejsy. Codziennie te szybkie i nowoczesne jednostki odbywają po 6 kursów na trasie Świnoujście — Szczecin — Świnoujście. Wkrótce Żegluga Szczecińska otrzyma trzy kolejne wodoloty: dwa typu „Komet” i „Meteor”.



● 5

Górskie koronki, hafty i tkaniny słyną w świecie dzięki swym niepowtarzalnym wzorom i oryginalnym barwom. Sztuki tej dziewczęta z Podhala uczą się w Technikum Tkactwa Artystycznego w Zakopanem. Wykonane przez uczennice stroje regionalne, koronki i inne wyroby sprzedawane są w zagranicznych sklepach Cepelii. Fot. CAF



● 5

W numerze

10 czerwca na Place de Varsovie w Paryżu Prezydent Francji Valéry Giscard d'Estaing położył kamień węgielny pod pomnik Walczącego Polaka i odsłonił tablicę upamiętniającą tę uroczystą chwilę **18**

Na trasie wizyty Prezydenta Francji... Wysokie kominy kopalnianych wież, wielkie hale fabryczne poprzedzielane tu i ówdzie pasami lasów, parkami i zieleńcami, nowe jasne wieżowce osiedli mieszkaniowych sąsiadujące ze starą jeszcze zabudową — tak jawi się przybyszowi z zewnątrz Górnośląski Okręg Przemysłowy — centralna część województwa katowickiego — zwany potocznie Śląskiem Czarnym **22**

Kraków jest trzecim co do wielkości ośrodkiem przemysłowym Kraju oraz poważnym centrum naukowym i kulturalnym, ale słynie przede wszystkim swymi starymi zabytkami **26**

Gdańsk dzisiejszy — to ponad 400 tysięcy mieszkańców, których połowę stanowią młodzi, urodzeni w tym mieście już po wojnie; to nowe dzielnice mieszkaniowe, wielkie zakłady przemysłu maszynowego, elektronicznego, chemicznego i wiodącej gałęzi — przemysłu okrętowego **29**

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: 23, rue Taitbout, 75009 Paris, Tel. 824 76-44, 824 76-51. C.C.P. 92.20.76 Paris.
W BELGII: Mme Ol. Kuc — 314 rue Warmonceau, 60000 — Charleroi, C.C.P. 000-0666 945-70 Belgique.

PRESIDENT DIRECTEUR GENERAL: Danuta Jagoszewska-Bienaimé.

CENA PRENUMERATY kwartalnie: 15 F — 125 FB, półrocznie: 20 F — 190 FB, rocznie: 35 F — 330 FB.

IMPRIMERIE: Zakłady Graficzne „Tamka”, Zakład nr 1, Varsovie, Tamka 3.
Nr indeksu 37941.

Projekt okładki i opracowanie graficzne: IRENA POZNAŃSKA



Prezydent Valéry Giscard d'Estaing w Polsce

Wizyta serdeczna i owocna

Od pierwszych chwil po wylądowaniu na warszawskim lotnisku Okęcie — wszędzie podczas pobytu Prezydenta Republiki Francuskiej Valéry Giscard d'Estaing w Polsce witali i pozdrawiali go gorąco i serdecznie mieszkańcy Warszawy, Katowic, Krakowa czy Gdańska, robotnicy zakładów przemysłowych, młodzież szkolna, kombatanzi. Tu i ówdzie Prezydent Francji zatrzymywał się, witał jak z przyjaciółmi, rozmawiał w swym ojczystym języku. Nie zawsze było to jednak możliwe, toteż pod koniec swego pobytu na kon-

ferencji prasowej zwrócił się do dziennikarzy:

— Widziałem Warszawę, Śląsk, Kraków, Gdańsk, Gdynię. Wszędzie witano i spotykano mnie ujmująco serdecznie, przyjaźnie. Żałowałem, że nie miałem, niestety, czasu, by wszędzie zatrzymać się i osobiście z każdym się przywitać. Przekazcie polskiemu społeczeństwu — powiedział do zebranych dziennikarzy Prezy-

Dalszy ciąg na stronach 4 i 5

W dniach wizyty Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing w Polsce

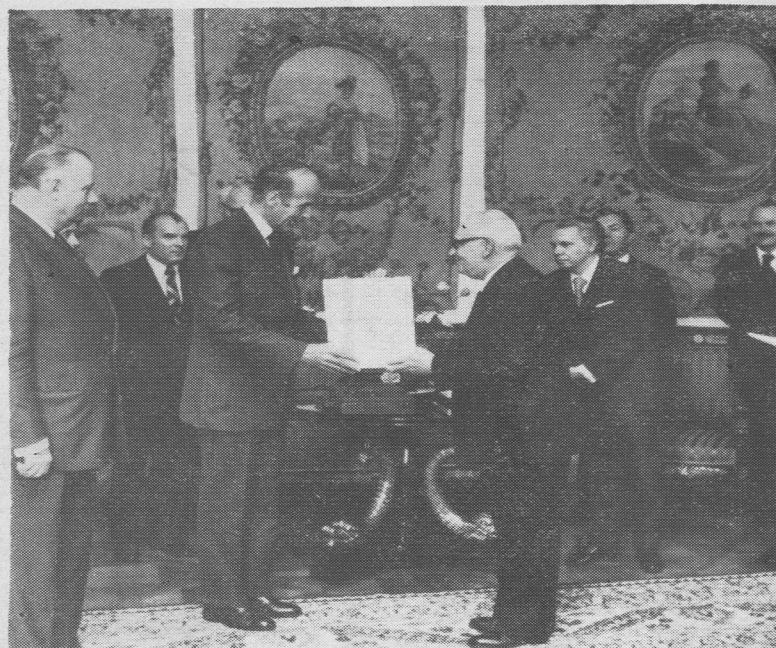


1



2

3



4



5

1 Serdecznie witali Prezydenta Francji mieszkańcy stolicy Polski

2 Na trasie przejazdu powitali drogiego gościa również kombatancki

3 Prezydent Francji złożył wieniec na Grobie Nieznanego Żołnierza

4 Przewodniczący Rady Państwa PRL H. Jabłoński odznaczył Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing Wielką Wstęgą Orderu Zasługi PRL

5 Sekretarz Stanu Michel Poniatowski otrzymał w czasie wizyty w Belwederze Komandorię z Gwiazdą Orderu Zasługi PRL

6 Podczas spotkania Valéry Giscard d'Estaing z Edwardem Gierkiem

Dalszy ciąg ze strony 3

dent Valéry Giscard d'Estaing — moje wzruszenie i podziękowanie za tę serdeczność, moje uznanie i przyjaźń dla narodu polskiego...

Takie oto były osobiste wrażenia dostojnego gościa z przyjęcia, jakie mu zgotowało polskie społeczeństwo.

Za zasługi dla rozwoju stosunków francusko-polskich

Po uroczystości powitania Prezydenta Francji na warszawskim lotnisku Okęcie przez przedstawicieli najwyższych władz w Kraju z I Sekretarzem Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej Edwardem Gierkiem na czele oraz mieszkańców Warszawy, rozpoczął się bogaty pobyt Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing w Polsce.

Pierwszym punktem programu była wizyta w Belwederze — spotkanie z przewodniczącym Rady Państwa PRL Henrykiem Jabłońskim oraz prezesem Rady Ministrów Piotrem Jaroszewiczem w obecności sekretarza stanu i ministra spraw wewnętrznych Francji Michel Poniatowskiego oraz ambasadorów Francji w Polsce Louis Dauge oraz Polski we Francji — Emila Wojtaszka. Następnie w Sali Pompejańskiej Belwederu odbyła się uroczystość dekoracji Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing Wielką Wstęgą Orderu Zasługi PRL. Odznaczenie to zostało przyznane Prezydentowi Francji za wybitne zasługi, położone dla rozwoju stosunków między Polską i Francją.

Komandorię z Gwiazdą Orderu Zasługi PRL otrzymał z rąk przewodniczącego Rady Państwa — Michel Poniatowski.

Prezydent Francji udekorował z kolei Henryka Jabłońskiego Krzyżem Wielkim Legii Honorowej. Takim samym odznaczeniem — udekorował również Piotra Jaroszewicza.

Chwilę później już rozległy się u Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie dźwięki „Marsylianki”, kompania honorowa Wojska Polskiego prezentowała broń. Valéry Giscard d'Estaing złożył wieniec, opleciony trójkolorową szarfą z napisem „Prezydent Republiki Francuskiej” oraz chwilą milczenia oddał hołd pamięci polskich żołnierzy, którzy oddali swe życie za wolność ojczyzny.

Kolejnym punktem pobytu Prezydenta Francji była wizyta w stołecznym Ratuszu, podczas której prezydent stolicy wręczył Valéry Giscard d'Estaing medal „30-lecia wyzwolenia Warszawy”. Z ratusza Prezydent Valéry Giscard d'Estaing udał się do gmachu Sejmu, gdzie spotkał się z Edwardem Gierkiem. Tematem rozmowy były stosunki polsko-francuskie, a także niektóre problemy sytuacji międzynarodowej oraz sprawy Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Na zakończenie pierwszego dnia pobytu Prezydenta Francji w Polsce, wziął on wraz z małżonką udział w obiedzie, wydanym na jego cześć przez I Sekretarza KC PZPR Edwarda Gierka z małżonką. Uczestniczyli w nim towarzyszące Prezydentowi Francji osoby, członkowie najwyższych władz PRL oraz ambasadorowie obydwu krajów.

W przemówieniu wygłoszonym podczas obiadu Edward Gierek podkreślił m. in., że cała Polska przyjmuje Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing jako najwyższego



6

przedstawiciela zaprzyjaźnionego narodu francuskiego i jako przyjaciela Kraju.

Prezydent Valéry Giscard d'Estaing w swej odpowiedzi, mówiąc o mocnych i trwałych związkach między Francją i Polską oraz wspólnej walce przeciw agresji Niemiec hitlerowskich w toku ostatniej wojny, stwierdził, że „...jest faktem symbolicznym i naturalnym, iż pierwszą wizytę w Europie jako szef państwa składam u naszych przyjaciół Polaków...”

Z Katowic - podziękowanie dla Polonii

Wizyta francuskiego męża stanu w towarzystwie Edwarda Gierka w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym stała się okazją do zapoznania się z wielkim potencjałem przemysłowym Śląska i Zagłębia — regionu, odgrywającego ważną rolę w polskiej współpracy gospodarczej z zagranicą.

Gorąco i serdecznie, staropolskim zwyczajem — chlebem i solą — powitali mieszkańcy Śląska Prezydenta Francji. Tutaj niejednokrotnie nawiązywano do czasów plebiscytu śląskiego, podkreślając życzliwość i zrozumienie, z jakim żołnierze francuscy odnosili się do walki ludu śląskiego o narodowe wyzwolenie. Zrodzona wówczas przyjaźń przetrwała i rozwijana jest dziś przez liczne kontakty Śląska z północnymi departamentami Francji: Pas-de-Calais i Nord.

Pierwszym etapem wizyty był teren budowy huty „Katowice”, następnie Dąbrowa Górnicza i Sosnowiec, Park Kultury i Wypoczynku w Chorzowie. Na katowickim rondzie, u stóp pomnika Powstańców Śląskich odbyło się spotkanie Prezydenta z grupą byłych powstańców śląskich i kombatantów II wojny światowej.

Gospodarze Śląska — ze Zdzisławem Grudniem — I sekretarzem Komitetu Wojewódzkiego PZPR na czele — zaprosili następnie dostojnych gości na uroczysty koncert w hali widowiskowo-spor-

towej, w którym wzięła udział wieloletnia rzesza mieszkańców Katowic.

Na tym spotkaniu ze społeczeństwem Śląska przemówienie wygłosił Edward Gierek. Mówiąc o rozwoju Kraju w ostatnim 30-leciu, powiedział m. in.:

„...Taka oto Polska, idąca drogą dynamicznego rozwoju, pragnie — Panie Prezydencie — rozszerzyć i zacieśnić swoje ekonomiczne partnerstwo z Francją. Pragniemy tego ze względów ekonomicznych, gdyż doceniamy w pełni potencjał Francji, odnosimy się z uznaniem do wysokiego poziomu techniki i technologii, do osiągnięć francuskiej nauki. Bierzymy również pod uwagę komplementarność gospodarki w szeregu dziedzin i uważamy, że rozwój naszej współpracy jest obopólnie wysoce korzystny.

Pragniemy tego również ze względów politycznych. W związkach ekonomicznych widzimy bowiem materialną bazę dla całego rozwoju polsko-francuskich stosunków. Związki te tworzą infrastrukturę pokojowego współistnienia krajów o odmiennych ustrojach w Europie i świecie. Myślę, że Polska i Francja mogą wnieść istotny wkład do niezmiernie ważnej sprawy przewyżczenia ekonomicznych barier i budowy ogólnoeuropejskiej więzi gospodarczych, do kształtowania nowej międzynarodowej współpracy ekonomicznej, wolnej od wszelkich dyskryminacji, równoprawnej i korzystnej dla rozwoju wszystkich krajów świata.

Oto główne powody, dla których tak wielką wagę przywiązujemy do rozbudowy gospodarczych związków między Polską i Francją. Rad jestem stwierdzić, że dzięki dużemu osobistemu wkładowi Prezydenta Giscard d'Estaing współpracę naszą podnieśliśmy na wyższy szczebel.”

Wzruszony powitaniem, Valéry Giscard d'Estaing w swoim przemówieniu nawiązał do wizyty generała de Gaulle'a na Śląsku w 1967 roku. „Fakt, że jestem tu — w blisko dziesięć lat od momentu

Dalszy ciąg na stronie 6



Dalszy ciąg ze strony 5

wizyty generała de Gaulle'a — powiedział Prezydent — jest dla mnie wielkim zaszczytem". Wiele miejsca poświęcił francuski mąż stanu silnym związkom francusko-polskim, rozwojowi współpracy gospodarczej i politycznej.

„Pragnę — powiedział m. in. Prezydent Francji — aby między Polską i Francją, krajami, które potrafiły lepiej od innych zrozumieć się nawzajem, rozwinęło się zbliżenie, które będzie przykładem i pozwoli wykazać, jak w nowoczesnym świecie jest możliwe — oddalając się od prób i cierpień przeszłości — stworzenie warunków dla rozwoju rozumienia i solidarności między narodami”.

Tutaj też, na Śląsku, przemawiając na spotkaniu z górnikami polskimi, Prezydent Valéry Giscard d'Estaing nie zapominał o tysiącach polskich górników i robotników, którzy od kilkudziesięciu lat pracowali i pracują na ziemi francuskiej.

„Znamę wkład — powiedział Prezydent Francji — jaki ludzie pracy pochodzący z tego regionu wnosili od dawna w rozwój gospodarki francuskiej, pracując zwłaszcza w kopalniach, w trudnych, często ciężkich warunkach, i którzy wnieśli wielki wkład w nasz postęp gospodarczy i społeczny. Chciałbym podziękować tym

wszystkim polskim ludziom pracy, którzy od dawna pracowali na ziemi francuskiej.”

Na terenie byłego obozu zagłady Oświęcim-Brzezinka

W wielkiej manifestacji wokół międzynarodowego pomnika ofiar faszyzmu na terenie byłego obozu zagłady Oświęcim-Brzezinka wzięło udział około 20 tysięcy osób, wśród nich pozostali przy życiu więźniowie tego obozu. Dokładnie w 35-lecie słynnego apelu generała de Gaulle'a do Francuzów, w którym wezwał on swych rodaków do kontynuowania walki z hitlerowskim najeźdźcą, odbywała się ta manifestacja z udziałem Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing.

Płonie wieczny znicz. Na masztach trzy flagi: polska, francuska i pasiasta z czerwonym trójkątem: symbol więźniów obozów hitlerowskich. Na transparentach hasła: „Nigdy więcej wojny, nigdy więcej faszyzmu”, „Niech zwycięża pokój”.

Tutaj, na tej manifestacji Valéry Giscard d'Estaing wygłosił przemówienie, transmitowane bezpośrednio przez tele-

wizję francuską i polską. Wrócił myślą do okrutnych lat hitlerowskiego terroru, w wyniku którego straciły życie miliony ludzi, w tym i wielu obywateli francuskich. Z tego miejsca uświęconego męczeńską krwią czterech milionów niewinnych ludzi, Prezydent Francji podkreślił konieczność wpojenia na zawsze młodzieży całego świata wstrętu do okrucieństw wszędzie i w każdych okolicznościach, na każdym miejscu dawanie pierwszeństwa rozwiązaniom pokojowym przed konfrontacjami, wzmożenie wysiłków na rzecz odprężenia i pokoju.

„Mogę powiedzieć to z całym realizmem, opierając się na całokształcie stosunków Polski i Francji, że odprężenie pozytywne jest możliwe i że odpowiada ono aspiracjom naszych narodów.”

Nie zapomnijmy, że to właśnie w obozach koncentracyjnych Wschód i Zachód spotkały się po raz pierwszy — jedna walka o te same wartości sprawiła, że Armia Radziecka wyzwalała Oświęcim podczas gdy armia amerykańska wyzwalała Dachau. Od nas więc zależy, aby z tego spotkania we wspólnym nieszczęściu zrodziło się stałe odprężenie, które doprowadzi ustroje o odmiennej myśli do współistnienia we wzajemnym szacunku i do współpracy zmierzającej do postępu światowego.”

W dniach wizyty Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing w Polsce



2

1 Serdeczne i wzruszające powitanie zgotowali francuskiemu gościowi mieszkańcy Śląska

2 Podczas manifestacji na terenie byłego obozu zagłady w Oświęcimiu Prezydent Valéry Giscard d'Estaing i I Sekretarz KC PZPR Edward Gierek wygłosili przemówienia

3 Obaj mężowie stanu złożyli kwiaty na płycie upamiętniającej męczeństwo Francuzów

3



Edward Gierek w swym przemówieniu podczas tej manifestacji z miejsca, gdzie „mówić trudno, lecz mówić trzeba”, przypomniał o walce narodu polskiego przeciwko Niemcom hitlerowskim oraz o stratach i ranach zadanych Polsce.

„Pamiętam — powiedział m. in. Edward Gierek — o całej wielkiej koalicji antyhitlerowskiej i o wkładzie, jaki do jej walki wnieśli różne narody, szczytami się wkładem naszego narodu, który pierwszy podjął zbrojną walkę przeciwko hitlerowskiej agresji, walczył nieugięcie i najdłużej — na wszystkich frontach, w okupowanej ojczyźnie i w ruchu oporu wszystkich krajów Europy — by wespół ze swymi radzieckimi sojusznikami i braćmi święcić zwycięstwo w Berlinie. Jesteśmy Panie Prezydencie, wdzięczni Francji za decyzję budowy na placu Warszawskim w Paryżu pomnika ku czci polskich żołnierzy i uczestników ruchu oporu ze wszystkich ugrupowań antyfaszystowskich, którzy „Za wolność Waszą i naszą” walczyli we Francji. Jesteśmy wdzięczni Panu za udział w uroczystości wmurowania kamienia węgielnego pod ten pomnik.

Naród nasz ceni ważki wkład, jaki do walki z hitleryzmem wniósła Francja. Bliższa jest nam postać generała Charles de Gaulle'a — wielkiego Francuza, jednego z czołowych przywódców tej walki i przyjaciele Polski.

Składając dziś — Panie Prezydencie — hołd tym, którym nie było dane dożyć triumfu wolności i demokracji, składamy go równocześnie obu naszym narodom, wszystkim nurtom antyfaszystowskim walczącym w naszych krajach w okresie okupacji, wszystkim narodom, które triumf ten okupiły i wywalczyły.

Czynimy to z poczuciem najwyższej powinności. Polega ona na tym przede wszystkim, by nigdy więcej nie dopuścić do tragedii wojny, by zbudować trwały pokój...”

W Krakowie i na Wybrzeżu

Trasa podróży po Polsce Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing wiodła następnie przez Kraków. W podróży towarzyszył obecnie dostojnemu gościowi — przewodniczący Rady Państwa PRL Henryk Jabłoński.

Zwiedzanie Wawelu, Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego, spotkanie z senatem uczelni oraz piękny spacer po krakowskiej Starówce, wraz z obejrzeniem Sukiennic, Wieży Ratuszowej i Kościoła Mariackiego, a w nim ołtarza Wita Stwosza — jednego z najwspanialszych zabytków polskiej średniowiecznej sztuki sakralnej oraz na zakończenie występ krakowskiego „Lajkonika” pozostawiły na Prezydencie Francji i jego małżonce pełne uroku wrażenie.

Następnego dnia w towarzystwie premiera Piotra Jaroszewicza Valéry Giscard d'Estaing znalazł się już na polskim Wybrzeżu. I tutaj serdecznie i gorąco witano Prezydenta Francji. W trakcie zwiedzania pięknej gdańskiej Starówki, zniszczonej doszczętnie podczas ostatniej wojny, a dziś pięknie zrekonstruowanej, pracownik portu gdańskiego Władysław Górski zaprosił Valéry Giscard d'Estaing i Piotra Jaroszewicza do swego mieszkania. Gości powitała cała rodzina. Prezydent przyjął zaproszenie na herbatę i przy sto-

Dalszy ciąg na stronie 8



1

1 Zaciekawienie dostojnego gościa wzbudził występ krakowskiego „Lajkonika”

2

2 Prezydent V. Giscard d'Estaing wpisał się do księgi pamiątkowej w krakowskim Kościele Mariackim

3

3 Westerplatte, które wpisało się bohaterstwem Polaków w historię II wojny światowej, odwiedził podczas swego pobytu na Wybrzeżu Prezydent Valéry Giscard d'Estaing i złożył wieniec pod pomnikiem bohaterów żołnierzy

2



Zdjęcia:
PA „INTERPRESS”
i CAF

Dalszy ciąg ze strony 7

le toczyła się rozmowa o zwykłym, codziennym życiu. „W Polsce przyjmuję się prosto i serdecznie” — powiedział po wyjściu z tego domu Prezydent Francji.

Po przyjęciu w gdańskim ratuszu, Valéry Giscard d'Estaing udał się na Westerplatte, gdzie pod pomnikiem wzniesionym ku czci bohaterskich obrońców tej polskiej placówki złożył wieniec. Tam też odbyło się spotkanie z polskimi kombatantami, m. in. byłymi żołnierzami i Dywizji Pancerniej gen. Maczka, którzy uczestniczyli w wyzwaniu szeregu miast Francji.

Wodolotem „Poszum” Prezydent Valéry Giscard d'Estaing i towarzyszące mu osobistości, udał się do Gdyni. Tutaj zwiedził Stocznnię im. Komuny Paryskiej, gdzie kilkadziesiąt statków rybackich wyprodukowano dotąd dla armatorów francuskich.

Rozmowy i podpisanie dokumentów

Z Wybrzeża Prezydent Francji udał się do województwa olsztyńskiego. Wznowione zostały rozmowy i Sekretarza KC PZPR Edwarda Gierka z Prezydentem Valéry Giscard d'Estaing. Uczestniczyli w nich również premier Piotr Jaroszewicz oraz ze strony francuskiej — minister Michel Poniatowski. Rozmowy przebiegały w serdecznej i rzeczowej atmosferze.

W tym samym czasie w Warszawie odbyły się rozmowy ministrów spraw zagranicznych — Stefana Olszowskiego i Jean Sauvagnargues. Wzięli w nich udział ambasadorowie Louis Dauge i Emil Wojtaszek. Głównym tematem były sprawy kontynentu europejskiego, zwłaszcza zaś dotyczące Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Minister gospodarki i finansów Republiki Francuskiej Jean-Pierre Fourcade w przedostatnim dniu pobytu Prezydenta Francji w Polsce udał się do Ożarowa pod Warszawą, gdzie dokonał uroczystego wmurowania aktu erekcyjnego pod budowę fabryki kabli telekomunikacyjnych, wznoszonej wspólnie z firmą francuską SAT-Seretet przez polskie przedsiębiorstwo budowlano-montażowe. Tego samego dnia minister Fourcade przeprowadził rozmowę z ministrem finansów PRL Henrykiem Kisielcem, w której uczestniczył również minister handlu zagranicznego i gospodarki morskiej Jerzy Olszewski.

W ostatnim dniu pobytu Prezydenta Republiki Francuskiej w Polsce odbyły się polsko-francuskie rozmowy plenarne, którym przewodniczyli Edward Gierek i Valéry Giscard d'Estaing.

Doniosłym momentem ostatniego dnia pobytu było podpisanie dokumentów, określających główne kierunki politycznej i gospodarczej współpracy między Polską i Francją: „Karty Zasad Przyjaznej Współpracy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską” (publikujemy ją w językach francuskim i polskim na str. 10—11), Deklaracji o zasadach i środkach rozwoju współpracy kulturalnej i naukowej, informacji oraz stosunków międzyludzkich między Polską a Francją, pięcioletniej umowy o współpracy gospodarczej, wieloletniego programu rozwoju współpracy gospodarczej, przemysłowej, naukowej i technicznej, umowy dotyczącej węgla i protokołu dotyczącego ułatwień finansowych dla polskich zakupów we Francji oraz umowy w sprawie zapo-

W dniach wizyty Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing w Polsce

bieżenia podwójnemu opodatkowaniu dochodów i majątku przedsiębiorstw i osób fizycznych.

Po podpisaniu dokumentów Prezydent Valéry Giscard d'Estaing złożył wobec dziennikarzy deklarację i odpowiadał na ich pytania.

W swej rezydencji w pałacu Wilanowskim, Prezydent Valéry Giscard d'Estaing z małżonką wydał śniadanie na cześć Edwarda Gierka i jego małżonki. W śniadaniu udział wzięli Henryk Jabłoński i Piotr Jaroszewicz z małżonkami.

Na zakończenie oficjalnej wizyty w Polsce Prezydent Valéry Giscard d'Estaing i jego małżonka wydali wielkie przyjęcie w zabytkowym pałacu w Jabłonnie.

Serdecznie żegnany na lotnisku Okęcie przez członków najwyższych władz PRL z Edwardem Gierkiem na czele oraz licznie zebranych mieszkańców Warszawy, Prezydent Republiki Francuskiej Valéry Giscard d'Estaing wraz z małżonką i towarzyszącymi mu osobistościami opuścił Polskę. Z pokładu samolotu Prezydent Valéry Giscard d'Estaing przekazał do Edwarda Gierka depeşe, w której składał najgorętsze podziękowanie za gościnność i gorącą serdeczność narodu polskiego. Wyraził też pewność, iż obecna wizyta przejdzie do historii stosunków francusko-polskich.

URSZULA KOZIEROWSKA



De l'avion qui le ramenait en France après quatre jours passés en Pologne, le président Valéry Giscard d'Estaing adressa un télégramme de remerciements au premier secrétaire Edward Gierek pour l'accueil et l'hospitalité chaleureux rencontrés partout.

Cet accueil chaleureux le fut dès les premiers instants de la visite officielle du président de la République Française. La première journée du 17 juin le vit rendre une visite au président du Conseil d'Etat de la Pologne, Henryk Jabłoński, se recueillir sur la Tombe du Soldat Inconnu, puis une visite à l'Hôtel de Ville de Varsovie. Le soir, le premier secrétaire et Mme Gierek recevaient les hôtes français: le président et Mme Valéry Giscard d'Estaing. Etaient également présents des personnalités et les ambassadeurs des deux pays.

Le climat de sympathie mutuelle qui s'était installé dès cette première journée, trouva un écho dans les discours des deux chefs d'état prononcés au cours du dîner, tous deux insistèrent sur l'amitié séculaire qui lie les deux pays, son aspect naturel qui découle de tant d'épreuves subies ensemble.

L'étape de la seconde journée conduisit d'abord dans la voïvodie de Katowice, le cœur industriel de la Pologne dont la signification est importante justement dans la coopération économique de la Pologne avec l'étranger. Le président de la France y fut reçu avec le pain et le sel comme il se doit dans ce pays noir, dont les mineurs gardent des liens étroits avec leurs collègues des régions minières de France. Dans l'allocution prononcée au Palais des Sports de Katowice, le président français remercia tous ces mineurs originaires de Silésie pour leur apport au développement de l'économie française, tous les Polonais qui ont travaillé sur la terre de France.

L'arrêt au camp de concentration d'Auschwitz-Birkenau créé par les hitlériens,



3

se situait 35 ans après le célèbre appel du général de Gaulle. Les discours prononcés au pied du Monument érigé à la mémoire des 4 millions de victimes de ce camp, furent retransmis par les télévisions française et polonaise, ils restent de vibrants messages de paix lancés au monde entier.

Dans la soirée, les hôtes français gagnèrent Cracovie, l'ancienne capitale polonaise qui étala ses beautés et n'eut aucune peine à enchanter les éminents visiteurs.

La troisième journée vit le président et les hôtes français sur le littoral balte. Gdańsk, à son tour, éblouit. C'est dans la célèbre rue „Długa” qu'un ouvrier des chantiers navals invita le président à venir prendre le thé chez lui, en toute simplicité, ce qui fut aussitôt accepté par Valéry Giscard d'Estaing et le premier ministre polonais Piotr Jaroszewicz qui accompagna le président de la France au cours de cette troisième journée.

Ensuite Westerplatte, autre symbole de l'attitude héroïque des Polonais au

cours de la dernière guerre mondiale. Là encore des gerbes furent déposées, là encore l'ombre du passé expliquait le liant de l'amitié présente. Puis Gdynia enfin, et la visite dans les Chantiers Navals de la Commune de Paris où de nombreux chalutiers ont été construits pour la France et qui sont un autre symbole du dynamisme de l'industrie polonaise. De Gdynia, Valéry Giscard d'Estaing gagna une maison forestière en Mazurie où il retrouva Edward Gierek et des membres des deux gouvernements pour des séances de travail.

Le dernier jour de la visite s'est achevé à Varsovie où fut signée la Charte des Principes de la Coopération Amicale entre la République Française et la République Populaire de Pologne (voir page 10) qui reflète combien cette visite fut fructueuse pour les deux parties, combien elle élargit l'amitié entre les deux pays en appelant une large coopération dans tous les domaines. Une visite qui fera date dans l'histoire de la France et de la Pologne.



Charte des principes de la coopération amicale entre la République Française et la République Populaire de la Pologne

Au terme de la visite officielle que M. Valéry Giscard d'Estaing, Président de la République Française, a effectuée en Pologne, du 17 au 20 juin 1975, à l'invitation de M. Edward Gierek, Premier Secrétaire du Comité Central du Parti Ouvrier Unifié Polonais, et à la suite des entretiens qui ont eu lieu à cette occasion, a été signée la Charte des principes de la coopération amicale entre la République Française et la République Populaire de Pologne.

Les deux Parties:

Se référant à l'amitié séculaire entre la France et la Pologne, encore renforcée par la lutte victorieuse menée côte-à-côte pendant la 2ème guerre mondiale,

Profondément convaincues que le développement et l'approfondissement de leur coopération dans tous les domaines servent les intérêts des deux pays et renforcent en même temps la détente en Europe et dans le monde,

Rappelant à cet égard l'importance, pour le développement de la coopération amicale entre les deux Etats, des principes contenus dans la Déclaration franco-polonaise publiée à Varsovie, le 12 septembre 1967, à l'issue de la visite du Général de Gaulle en Pologne ainsi que dans les Déclarations sur l'amitié et la coopération entre la République Française et la République Populaire de Pologne, signées à Varsovie, le 27 novembre 1970, au terme de la visite en Pologne du Premier Ministre français et à Paris, le 6 octobre 1972, au terme de la visite en France de M. Edward Gierek, Premier Secrétaire du Comité Central du Parti Ouvrier Unifié Polonais,

Exprimant leur satisfaction des résultats obtenus dans l'esprit de ces textes,

Se félicitant, d'autre part, de l'amélioration et de l'intensification des relations entre les Etats européens dans de nombreux domaines et constatant que ces progrès ont permis la convocation de la Conférence sur la Sécurité et la Coopération en Europe dont elles soulignent l'importance,

Convaincues que l'adoption et la mise en oeuvre active des décisions de cette Conférence permettront, sur la base de la réaffirmation solennelle des principes fondamentaux qui doivent régir les rapports entre les Etats participants, quel que soit leur système politique, économique et social, de donner une nouvelle impulsion à la coopération et aux contacts entre tous les Etats européens et entre leurs peuples, afin de renforcer la sécurité et d'assurer une paix durable en Europe,

Animées de la volonté commune d'agir en faveur du renforcement de la paix et de la sécurité internationales conformément aux buts et aux principes de la Charte des Nations Unies,

Désireuses, en ce qui les concerne, de mettre à profit le climat de confiance mutuelle qui existe entre elles pour imprimer un nouvel et vigoureux élan à leur coopération politique, économique, scientifique et culturelle.

Déclarant solennellement ce qui suit:

Głównym akcentem ostatniego dnia wizyty Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing w Polsce były rozmowy plenarne francusko-polskie, które odbywały się w Sali Matejkowskiej Sejmu PRL (zdjęcie z lewej). Po ich zakończeniu odbył się uroczysty moment podpisania przez Prezydenta Republiki Francuskiej Valéry Giscard d'Estaing i I Sekretarza Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej Edwarda Gierka dokumentów, określających główne kierunki politycznej i gospodarczej współpracy francusko-polskiej, a przede wszystkim „Karty zasad przyjaznej współpracy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską”. (patrz zdjęcie z prawej).



Karta zasad przyjaznej współpracy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską

Na zakończenie wizyty oficjalnej, którą na zaproszenie Pierwszego Sekretarza Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Edwarda Gierka, złożył w Polsce w dniach od 17 do 20 czerwca 1975 r. Prezydent Republiki Francuskiej, Valéry Giscard d'Estaing oraz w wyniku rozmów, które odbyły się z tej okazji, została podpisana następująca Karta zasad przyjaznej współpracy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską:

Obie Strony,

nawiązując do wielowiekowej przyjaźni między Polską a Francją, jeszcze bardziej umocnionej przez prowadzoną ramię w ramię zwycięską walkę w czasie drugiej wojny światowej,

głęboko przekonane, że dalszy rozwój i pogłębienie ich współpracy we wszystkich dziedzinach służą interesom obu krajów i jednocześnie umacniają odprężenie w Europie i na świecie,

przypominając w związku z tym znaczenie, jakie miały dla rozwoju przyjaznej współpracy między obu Państwami zasady zawarte w Deklaracji polsko-francuskiej, opublikowanej w Warszawie 12 września 1967 r. na zakończenie wizyty Generała Charles de Gaulle'a w Polsce, jak również w Deklaracjach o przyjaźni i współpracy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską, podpisanych w Warszawie 27 listopada 1970 roku na zakończenie wizyty Premiera francuskiego w Polsce oraz w Paryżu 6 października 1972 roku na zakończenie wizyty we Francji Pierwszego Sekretarza Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Edwarda Gierka,

odnotowując z zadowoleniem rezultaty osiągnięte, zgodnie z duchem tych dokumentów,

wyrażając jednocześnie zadowolenie z polepszenia oraz intensyfikacji stosunków między państwami europejskimi w wielu dziedzinach i stwierdzając, że postępy te umożliwiły zwołanie Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, której znaczenie podkreślają,

przekonane, iż przyjęcie i wcielenie w życie postanowień tej Konferencji — w oparciu o ponowne uroczyste potwierdzenie podstawowych zasad, które powinny obowiązywać w stosunkach między państwami uczestniczącymi, niezależnie od ich systemu politycznego, gospodarczego i społecznego — pozwolą na stworzenie nowych bodźców dla współpracy i kontaktów między wszystkimi państwami europejskimi oraz ich narodami, w celu wzmocnienia bezpieczeństwa i zapewnienia trwałego pokoju w Europie.

ożywione wspólną wolą działania na rzecz umocnienia pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, zgodnie z celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych,

pragnąc ze swej strony wykorzystać istniejącą między nimi atmosferę wzajemnego zaufania dla nadania nowego, wielkiego rozmachu ich współpracy politycznej, gospodarczej, naukowej i kulturalnej,

oświadczają uroczystie co następuje:

Dalszy ciąg na stronie 13

1 Les deux parties se conformeront aux dispositions de la Charte des Nations Unies et fonderont leurs relations mutuelles sur le respect absolu des principes suivants:

- égalité souveraine, respect des droits inhérents à la souveraineté,
- non-recours à la menace ou à l'emploi de la force,
- inviolabilité des frontières,
- intégrité territoriale des Etats,
- règlement pacifique des différends,
- non-intervention dans les affaires intérieures,
- respect des droits de l'homme et des libertés fondamentales,
- égalité de droits des peuples et droit des peuples à disposer d'eux-mêmes,
- coopération entre les Etats,
- exécution de bonne foi des obligations assumées conformément au droit international.

2 Conscientes de l'importance des consultations entre les Etats et soucieuses de contribuer, pour leur part, au renforcement de la paix en Europe, les deux Parties décident que leur coopération politique à tous les niveaux devra être sans cesse approfondie et élargie, dans l'esprit des dispositions de la Déclaration du 6 octobre 1972 sur l'Amitié et la Coopération entre la République Française et la République Populaire de Pologne. Des consultations politiques entre les deux Gouvernements se tiendront en principe une fois par an, au niveau des Ministres ou de leurs représentants, indépendamment des échanges de vue pouvant avoir lieu à tout moment entre représentants diplomatiques. En outre, des rencontres spéciales pourront être organisées, au niveau approprié, chaque fois que le besoin s'en fera sentir. Ces consultations devront permettre, non seulement d'échanger des vues sur les problèmes internationaux d'intérêt commun, mais aussi de rechercher, le cas échéant, la possibilité d'initiatives concertées.

3 Les deux Parties, dans la ligne des efforts persévérants qu'elles ont déployés de longue date pour favoriser l'évolution positive de la situation en Europe, agiront de manière à approfondir et consolider la détente sur le continent européen pour lui donner un caractère durable. A cet effet, elles s'appliqueront sans relâche à mettre en oeuvre les résolutions de la Conférence sur la Sécurité et la Coopération en Europe. Elles s'emploieront également à renforcer le rôle de l'Organisation des Nations Unies, conformément à sa Charte, en vue de garantir la paix dans le monde, de prévenir les conflits ou de les résoudre. Elles favoriseront de même les efforts en vue d'un désarmement général et complet sous un strict contrôle international, qui permettrait de soulager l'humanité du fardeau des armements.

4 Se félicitant de ce que la détente contribue à la création de

conditions plus favorables au règlement des problèmes économiques, les deux Parties continueront à oeuvrer activement en commun au développement et à l'approfondissement de la coopération économique, industrielle, scientifique et technique, sur la base de l'Accord décennal signé à Paris le 5 octobre 1972, ainsi que du nouvel accord quinquennal de coopération économique et du programme décennal signé ce jour à Varsovie. Elles s'efforceront de mettre pleinement à profit toutes les possibilités de cette coopération, notamment de la coopération industrielle, et rechercheront des formes nouvelles de développement assurant une réciprocité effective et mutuellement avantageuse. La Commission Intergouvernementale devra, à cet égard, continuer de veiller à ce que le coopération économique franco-polonaise connaisse une progression constante. Les deux Parties continueront, en outre, de favoriser les contacts divers entre les entreprises et les institutions économiques des deux pays.

5 Les deux Parties décident qu'une place de choix dans leurs relations devra être réservée à la coopération culturelle et aux contacts entre les ressortissants des deux pays afin de rapprocher davantage les peuples français et polonais, qu'unissent tant de liens traditionnels. Elles continueront à oeuvrer activement en commun en faveur de l'intensification de leur coopération dans ce domaine sur la base d'accords déjà conclus et rechercheront des formes nouvelles mutuellement avantageuses pour cette coopération. A cette fin, les deux Parties ont signé la Déclaration sur les principes et moyens du développement de la coopération culturelle et scientifique, de l'information et des relations humaines entre la République Française et la République Populaire de Pologne.

6 Il va de soi que la présente Charte ne porte nullement atteinte aux engagements des deux Parties résultant d'accords conclus par elles antérieurement.

Les deux Parties sont convaincues que la mise en oeuvre de cette Charte dans toutes ses dispositions permettra de renforcer les liens d'indéfectible amitié entre la France et la Pologne et contribuera à accélérer le processus de détente et d'amélioration des relations internationales en Europe et dans le monde.

Elles soulignent le caractère exemplaire de leurs relations mutuelles, qui témoignent des possibilités que peut offrir l'instauration d'un climat de détente durable sur le continent européen.

Elles expriment l'espoir que tous les Etats européens, indépendamment de leur système politique, économique et social, et, le cas échéant, de leur appartenance à des systèmes d'alliances, s'inspireront à leur tour dans leurs relations des principes énoncés dans la présente Charte.

Le Président de la République Française	Le Premier Secrétaire du Comité Central du Parti Ouvrier Unifié Polonais
VALÉRY GISCARD D'ESTAING	EDWARD GIEREK

Communiqué commun franco-polonais

A l'invitation de M. Edward Gierek, et des plus hautes autorités de la République Populaire de Pologne, le Président de la République Française, qui était accompagné de Mme Giscard d'Estaing, a effectué une visite officielle en Pologne du 17 au 20 juin 1975.

Au cours de son séjour, M. Valéry Giscard d'Estaing s'est entretenu avec M. Edward Gierek, Premier Secrétaire du Comité Central du Parti Ouvrier Unifié Polonais, et a été reçu par M. Henryk Jablonski, Président du Conseil de l'Etat, en présence de M. Piotr Jaroszewicz, Président du Conseil des Ministres.

Ont participé aux entretiens:

du côté français: M. Michel Poniatowski — Ministre d'Etat, Ministre de l'Intérieur, M. Jean Sauvagnargues — Ministre des Affaires Etrangères, M. Jean-Pierre Fourcade — Ministre de l'Economie et des Finances, M. Claude-Pierre Brosolette — Secrétaire Général de la Présidence de la République, M. Louis Dauge — Ambassadeur de France en Pologne, Le Général d'Armée Guy Méry — Chef de l'Etat-Major particulier du Président de la République, M. Jean-Paul Angles — Chef du Protocole, M. Xavier Gouyou-Beauchamps — Chef du Service de Presse de

l'Elysée, M. Gabriel Robin — Conseiller Diplomatique à la Présidence de la République, M. Bertrand Larrera de Morel — Directeur des Relations Economiques Extérieures au Ministère de l'Economie et des Finances, M. Jacques Andréani — Directeur d'Europe au Ministère des Affaires Etrangères,

— du côté, polonais: M. Piotr Jaroszewicz — Président du Conseil des Ministres, M. Stefan Olszowski — Ministre des Affaires Etrangères, M. Ryszard Frelek — Membre du Secrétariat, Chef de la Section étrangère du CC POUP, M. Alojzy Karkoszka — Vice-Président du Conseil des Ministres, M. Jerzy Waszczuk — Chef de la Chancellerie du Secrétariat du CC du POUP, M. Jerzy Olszewski — Ministre du Commerce Extérieur et de l'Economie Maritime, M. Henryk Kisiel — Ministre des Finances, M. Tadeusz Pyka — Premier Vice-Président de la Commission de Planification auprès du Conseil des Ministres, M. Józef Czyrek — Sous-Secrétaire d'Etat au Ministère des Affaires Etrangères, M. Stanislaw Długosz — Sous-Secrétaire d'Etat au Ministère du

1 Obie Strony będą się stosować do postanowień Karty Narodów Zjednoczonych i opierać wzajemne stosunki na bezwzględnym przestrzeganiu następujących zasad:

- suwerenna równość, poszanowanie praw wynikających z suwerenności;
- powstrzymanie się od groźby lub użycia siły;
- nienaruszalność granic;
- integralność terytorialna państw;
- pokojowe rozstrzyganie sporów;
- nieingerencja w sprawy wewnętrzne;
- poszanowanie praw człowieka oraz podstawowych swobód;
- równouprawnienie narodów oraz prawo narodów do samostanowienia;
- współpraca między państwami;
- wykonywanie w dobrej wierze zobowiązań wynikających z prawa międzynarodowego.

2 Świadome wagi konsultacji między państwami i pragnąc przyczynić się ze swej strony do umocnienia pokoju w Europie, obie Strony postanawiają, że ich współpraca polityczna na wszystkich szczeblach powinna być stale pogłębiana i rozszerzana w duchu postanowień Deklaracji o przyjaźni i współpracy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską z 6 października 1972 roku.

Konsultacje polityczne między obu Rządami odbywać się będą w zasadzie raz do roku na szczeblu ministrów lub ich przedstawicieli, niezależnie od wymiany poglądów, która może mieć miejsce w każdej chwili między przedstawicielami dyplomatycznymi. Ponadto, każdorazowo, kiedy zajdzie tego potrzeba, organizowane będą specjalne spotkania na odpowiednim szczeblu.

Konsultacje te powinny nie tylko umożliwić wymianę poglądów w sprawach międzynarodowych, będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, lecz również — w razie potrzeby — poszukiwanie możliwości uzgodnionych inicjatyw.

3 Obie Strony, zgodnie z ich wytrwałymi wysiłkami podejmowanymi od dawna na rzecz pozytywnej ewolucji sytuacji w Europie, będą działać w kierunku pogłębiania i umocnienia odprężenia na kontynencie europejskim dla nadania mu trwałego charakteru. W tym celu dokładać będą nieustannie wszelkich starań na rzecz wcielania w życie postanowień Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Obie Strony będą również działać na rzecz umocnienia roli Organizacji Narodów Zjednoczonych, zgodnie z jej Kartą, w celu zapewnienia pokoju w świecie, zapobiegania konfliktom, bądź ich rozwiązywania.

Sprzyać też będą wysiłkom mającym na celu powszechne i całkowite rozbrojenie pod ścisłą kontrolą międzynarodową, co pozwoliłoby uwolnić ludzkość od ciężaru zbrojeń.

4 Witając z zadowoleniem fakt, że odprężenie przyczynia się do tworzenia warunków bardziej sprzyjających rozwiązaniu problemów gospodarczych, obie Strony będą nadal czynnie współdziałały w rozwijaniu i pogłębianiu współpracy gospodarczej, przemysłowej, naukowej i technicznej, w oparciu o 10-letni Układ podpisany w Paryżu 5 października 1972 roku oraz nową Umowę pięcioletnią o współpracy gospodarczej i Program dziesięcioletni, podpisane dzisiaj w Warszawie. Będą one podejmować wysiłki celem pełnego wykorzystania wszelkich możliwości tej współpracy, zwłaszcza kooperacji przemysłowej oraz poszukiwać nowych form rozwoju obustronnie korzystnych i zapewniających efektywną wzajemność. W związku z tym, Komisja międzyrządowa powinna w dalszym ciągu czuwać nad stałym postępem w polsko-francuskiej współpracy gospodarczej. Ponadto obie Strony będą nadal popierać różne formy kontaktów między przedsiębiorstwami i instytucjami gospodarczymi obu krajów.

5 Obie Strony postanawiają, że w ich stosunkach szczególne miejsce powinna zajmować współpraca kulturalna oraz kontakty między obywatelami obu krajów celem dalszego zbliżenia narodów: polskiego i francuskiego, które łączy tak wiele tradycyjnych więzi. Będą one aktywnie współdziałać na rzecz intensyfikacji współpracy w tej dziedzinie w oparciu o zawarte już umowy i poszukiwać nowych, wzajemnie korzystnych form tej współpracy. W tym celu Strony podpisały Deklarację o zasadach i środkach rozwoju współpracy kulturalnej i naukowej, informacji oraz stosunków międzyludzkich między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską.

6 Rozumie się, że niniejsza Karta zasad przyjaznej współpracy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską w niczym nie narusza zobowiązań obu Stron wynikających z umów uprzednio przez nie zawartych.

Obie Strony są przekonane, iż wprowadzenie w życie tej Karty w jej wszystkich postanowieniach pozwoli wzmocnić więzy niewzruszonej przyjaźni między Polską a Francją i przyczyni się do przyspieszenia procesu odprężenia i polepszenia stosunków międzynarodowych w Europie i na świecie.

Podkreślają one przykładowy charakter ich wzajemnych stosunków, które świadczą o możliwościach, jakie zapewnić może stworzenie klimatu trwałego odprężenia w Europie.

Wyrażają one nadzieję, że wszystkie państwa europejskie, niezależnie od ich systemu politycznego, gospodarczego i społecznego, a także ich przynależności — w określonych przypadkach — do systemu sojuszy, znajdą również dla swych stosunków wzajemnych inspirację w zasadach wyrażonych w niniejszej Karcie.

Sporządzono w Warszawie, dnia 20 czerwca 1975 roku w dwóch egzemplarzach, każdy w językach: polskim i francuskim, przy czym obydwa teksty posiadają jednakową moc.

EDWARD GIEREK
I Sekretarz Komitetu Centralnego
Polskiej Zjednoczonej
Partii Robotniczej

VALÉRY GISCARD
D'ESTAING
Prezydent
Republiki Francuskiej

Wspólny komunikat polsko-francuski

Na zaproszenie Edwarda Gierka i najwyższych władz Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w dniach od 17 do 20 czerwca 1975 roku złożył oficjalną wizytę w Polsce Prezydent Republiki Francuskiej, Valéry Giscard d'Estaing z Małżonką.

W czasie swej wizyty Valéry Giscard d'Estaing przeprowadził rozmowy z Pierwszym Sekretarzem Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Edwardem Gierkiem oraz został przyjęty przez Przewodniczącego Rady Państwa, Henryka Jabłońskiego w obecności Prezesa Rady Ministrów Piotra Jaroszewicza.

W rozmowach plenarnych brali udział — ze strony polskiej: Prezes Rady Ministrów, Piotr Jaroszewicz; Minister Spraw Zagranicznych, Stefan Olszowski; Członek Sekretariatu, Kierownik Wydziału Zagranicznego KC PZPR, Ryszard Frelek; Wiceprezes Rady Ministrów, Alojzy Karkoszka; Kierownik Kancelarii Sekretariatu KC PZPR, Jerzy Waszczuk; Minister Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej, Jerzy Olszowski; Minister Finansów, Henryk Kisiel; I Zastępca Przewodniczącego Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, Tadeusz Pyka; Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Józef Czyrek; Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Handlu Za-

granicznego i Gospodarki Morskiej, Stanisław Długosz; Podsekretarz Stanu przy Urzędzie Rady Ministrów, Rzecznik Prasowy Rządu, Włodzimierz Janiurek; Ambasador PRL w Paryżu, Emil Wojtaszek; Dyrektor Departamentu IV w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Jerzy Feliksiak.

— ze strony francuskiej: Minister Stanu, Minister Spraw Wewnętrznych, Michel Poniatowski; Minister Spraw Zagranicznych, Jean Sauvagnargues; Minister Gospodarki i Finansów, Jean-Pierre Fourcade; Sekretarz Generalny w Urzędzie Prezydenta Republiki, Claude Pierre Brossolette; Ambasador Francji w Polsce, Louis Dauge; Szef Sztabu Osobistego Prezydenta, Generał Armii Guy Mery; Szef Protokołu, Jean-Paul Angles; Szef Służby Prasowej Pałacu Prezydenta, Xavier Gouyou-Beauchamps; Doradca Dyplomatyczny w Urzędzie Prezydenta Republiki, Gabriel Robin; Dyrektor d/s Stosunków Gospodarczych z Zagranicą w Ministerstwie Gospodarki i Finansów, Bertrand Larrera de Morel; Dyrektor d/s Europy w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Jacques Andreani.

Commerce Extérieur et de l'Economie Maritime, M. Włodzimierz Janiurek — Sous-Secrétaire d'Etat auprès de l'Office du Conseil des Ministres, M. Emil Wojtaszek — Ambassadeur de Pologne en France, M. Jerzy Feliksiak — Directeur du Département IV au ministère des Affaires Etrangères.

En outre, des entretiens parallèles ont eu lieu entre M. Jean Sauvagnargues et M. Stefan Olszowski, M. Jean-Pierre Fourcade et M.M. Jerzy Olszewski, Henryk Kisiel et Maciej Wirowski.

Au cours de son séjour en Pologne, M. Giscard d'Estaing s'est rendu à Katowice, Cracovie et Gdańsk. Il a visité les hauts lieux de l'histoire polonaise ainsi que certaines réalisations industrielles de la Pologne contemporaine. Il s'est également rendu au camp d'extermination d'Auschwitz où il a déposé une gerbe devant le monument international et devant le monument aux Français, rendant ainsi hommage aux millions d'hommes, de femmes et d'enfants qui ont trouvé une mort tragique dans les camps de déportation et évoquant le souvenir de la lutte commune des peuples français et polonais pendant la seconde guerre mondiale.

A toutes les étapes de son périple, le Président de la République Française a reçu de la part de ses hôtes officiels et de la population locale un accueil très chaleureux.

A l'occasion de cette visite, M. Valéry Giscard d'Estaing et M. Edward Gierek ont signé :

- une Charte des principes de la coopération amicale entre la République Française et la République Populaire de Pologne,
- une Déclaration sur les principes et moyens du développement de la coopération culturelle et scientifique, de l'information et des relations humaines entre la République Française et la République Populaire de Pologne,
- un Accord quinquennal sur la coopération économique.

M.M. Jean-Pierre Fourcade et Jerzy Olszewski ont signé un programme à long terme du développement de la coopération économique, industrielle, scientifique et technique, un accord sur le charbon et un protocole financier. M.M. Jean-Pierre Fourcade et Henryk Kisiel ont, enfin, signé une convention fiscale tendant à éviter les doubles impositions.

Les conversations et entretiens se sont déroulés dans l'atmosphère de confiance et d'amitié dont sont empreintes les relations entre les peuples français et polonais.

Les deux Parties ont accordé une attention particulière à l'évolution de la situation en Europe. Elles constatent que cette situation évolue favorablement et elles se déclarent prêtes, pour ce qui les concerne, à poursuivre leurs efforts en vue de donner à l'évolution de la détente un caractère irréversible.

Un échange de vues approfondi a eu lieu sur le déroulement des travaux de la Conférence sur la Sécurité et la Coopération en Europe. Les deux Parties ont réaffirmé la grande importance qu'elles attachent à cette conférence et souligné que la mise en oeuvre de ses décisions par tous les Etats participants devrait contribuer au resserrement et à l'amélioration des relations entre ces Etats dans tous les domaines et par là, faciliter le processus de détente en Europe en lui donnant un caractère durable. Elles se sont également félicitées de la contribution que la France et la Pologne apportent aux travaux de la Conférence.

Les deux Parties sont résolues à continuer leurs efforts afin de résoudre de façon satisfaisante pour tous les Etats participants les questions qui sont encore en suspens. Elles considèrent que dans cette perspective, une heureuse conclusion des travaux de la deuxième phase peut être envisagée pour le proche avenir, ce qui permettrait de tenir la phase finale à Helsinki au plus haut niveau au cours de l'été.

Les deux Parties ont souligné l'importance qu'elles attachent aux traités conclus avec la République Fédérale d'Allemagne par l'Union des Républiques Socialistes Soviétiques, la République Populaire de Pologne, la République Démocratique Allemande et la République Socialiste Tchécoslovaque ainsi qu'à l'accord quadripartite du 3 septembre 1971, qui représentent une contribution essentielle à la détente en Europe. Elles se prononcent en faveur de la poursuite du processus de normalisation et de développement des rapports entre les Etats européens.

Les deux Parties ont confirmé leur soutien à l'indépendance, la souveraineté et l'intégrité territoriale de la République de Chypre, conformément aux résolutions pertinentes du Conseil de Sécurité et de l'Assemblée Générale des Nations-Unies.

Une attention particulière a été apportée également aux développements récents et à la situation actuelle au Proche-Orient. Le Président de la République Française et le Premier Secré-

taire du Comité Central du Parti Ouvrier Unifié Polonais en ont souligné le caractère préoccupant et ont marqué la nécessité que des efforts accrus soient accomplis en vue de parvenir à un règlement de la crise sur la base des résolutions du Conseil de Sécurité nos 242 et 338. Ils ont manifesté l'espoir que la négociation entre les diverses parties intéressées reprenne rapidement et puisse aboutir à un règlement juste et durable.

Les deux Parties se sont félicitées du rétablissement de la paix au Vietnam. Elles ont exprimé l'espoir de voir les peuples de l'Indochine se consacrer à la reconstruction et au développement de leurs pays en toute liberté et dans le respect de l'indépendance nationale.

Les deux Parties ont marqué que l'objectif de leurs efforts dans le domaine du désarmement est de parvenir à un désarmement général et complet sous un contrôle international efficace. Elles se sont prononcées pour la convocation d'une conférence mondiale sur le désarmement, à la préparation et aux travaux de laquelle participeraient toutes les puissances nucléaires.

Elles ont souligné enfin l'importance du rôle dévolu à l'Organisation des Nations Unies dans les domaines du maintien de la paix et de la sécurité internationale ainsi que pour le développement de l'entente et de la coopération entre les Etats. Elles ont réaffirmé également leur attachement aux buts et aux principes de la Charte des Nations Unies dont les dispositions, reposant sur des bases universellement reconnues, continuent de répondre à toutes les aspirations de la communauté internationale.

Les deux Parties ont rappelé qu'elles attachent une très grande importance au développement des relations bilatérales entre la France et la Pologne.

Elles ont souligné l'importance de la coopération politique entre les deux pays dans l'esprit de la Déclaration sur l'amitié et la coopération de 1972 et de la Charte des principes de la coopération amicale entre la République Française et la République Populaire de Pologne signée ce jour.

Elles se sont félicitées de l'essor de leurs relations économiques intervenu depuis la visite en France de M. Edward Gierek, en octobre 1972. Elles ont constaté que l'Accord décennal de coopération conclu à cette occasion, et la Commission intergouvernementale qu'il a instituée, avaient favorisé un développement remarquable de leur rapports et contribué notamment à l'établissement de liens plus étroits entre les entreprises des deux pays. Elles ont exprimé leur volonté de faire les efforts nécessaires pour élever leurs relations économiques à un niveau correspondant à celui de leurs rapports politiques. Dans cet esprit, elles considèrent que les documents signés à l'occasion de la visite de M. Valéry Giscard d'Estaing, l'Accord sur la coopération économique, le Programme à long terme de coopération et l'Accord relatif au charbon doivent donner un nouvel élan à la coopération et créer une base solide pour un développement accéléré et plus équilibré de leurs échanges dont le volume devrait au minimum tripler au cours des cinq prochaines années.

L'évolution des principaux projets de coopération économique et industrielle a, d'autre part, été examinée. Les deux Parties ont relevé le très grand nombre d'affaires actuellement en négociation, qui témoigne du resserrement des rapports entre les économies française et polonaise et d'une meilleure connaissance mutuelle. Elles ont estimé qu'il existe des perspectives particulièrement favorables dans les secteurs de l'électronique, des télécommunications, de la chimie, de la pétrochimie, de la métallurgie, de la mécanique et des industries alimentaires. Elles se sont félicitées de la prochaine conclusion de l'accord sur le développement de la coopération dans le domaine de l'utilisation pacifique de l'énergie nucléaire.

Les deux Parties ont également constaté avec satisfaction le niveau élevé déjà atteint par les échanges franco-polonais dans les domaines de la culture et des arts, de l'enseignement, de la science, de la technique, de l'information, ainsi que des échanges de jeunes, des échanges sportifs et du tourisme. Elles ont exprimé leur détermination de prendre les mesures concrètes permettant de développer encore la coopération en toutes ces matières, conformément aux dispositions de la Déclaration sur les principes et les moyens du développement de la coopération culturelle et scientifique, de l'information et des relations humaines entre la République française et la République Populaire de Pologne signée ce jour. Une telle action, menée avec persévérance, devrait contribuer de manière importante à une connaissance encore plus approfondie du patrimoine des deux pays et à un rapprochement plus étroit des peuples français et polonais et, par l'exemple ainsi donné, à une meilleure compréhension entre tous les peuples.

Le Président de la République Française et le Premier Secrétaire du Comité Central du Parti Ouvrier Unifié Polonais se sont félicités de leurs échanges de vues et du climat amical qui a présidé à leur entretiens.

M. Valéry Giscard d'Estaing a remercié son hôte et le peuple polonais tout entier de leur chaleureuse hospitalité.

M. Valéry Giscard d'Estaing, Président de la République Française, a invité M. Edward Gierek, Premier Secrétaire du Comité Central du Parti Ouvrier Unifié Polonais, à faire une visite officielle en France. Cette invitation a été acceptée avec plaisir. La date en sera fixé par la voie diplomatique.

Ponadto miały miejsce równoległe rozmowy ministrów S. Olzowskiego z J. Sauvagnarguesem oraz J. Olzowskiego i H. Kisiele z J. P. Fourcade.

W czasie swego pobytu w Polsce, Valéry Giscard d'Estaing odwiedził Katowice, Kraków i Gdańsk, zapoznając się z pomnikami historii polskiej, jak również z niektórymi osiągnięciami przemysłowymi Polski współczesnej.

Udał się również do Obozu Zagłady w Oświęcimiu, gdzie złożył wieńce pod pomnikiem międzynarodowym i pod pomnikiem francuskim, oddając w ten sposób hołd milionom mężczyzn, kobiet i dzieci, którzy ponieśli tragiczną śmierć w obozach zagłady i przypominając wspólną walkę narodów: polskiego i francuskiego w czasie drugiej wojny światowej.

W czasie swej podróży Prezydent Republiki Francuskiej spotkał się z bardzo gorącym przyjęciem, zarówno ze strony władz, jak i ludności.

Z okazji tej wizyty Edward Gierek i Valéry Giscard d'Estaing podpisali:

— Kartę zasad przyjaznej współpracy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską,
— Deklarację o zasadach i środkach rozwoju współpracy kulturalnej i naukowej, informacji oraz stosunków międzyludzkich między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską,
— Umowę pięcioletnią między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Republiki Francuskiej o współpracy gospodarczej.

Ministrowie Jerzy Olzowski i Jean Pierre Fourcade podpisali wieloletni Program rozwoju współpracy gospodarczej, przemysłowej, naukowej i technicznej między Rządem PRL a Rządem Republiki Francuskiej, Umowę dotyczącą węgla oraz Protokół finansowy. Ponadto ministrowie H. Kisiel i J. P. Fourcade podpisali Umowę międzyrządową w sprawie zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu.

Spotkania i rozmowy przebiegały w atmosferze zaufania i przyjaźni, cechujących stosunki między narodami polskim i francuskim.

Obie Strony poświęciły szczególną uwagę ewolucji sytuacji w Europie. Stwierdzają one, że sytuacja ta rozwija się korzystnie i deklarują, że o ile o nie chodzi, są gotowe kontynuować wysiłki, aby nadać tej ewolucji w kierunku odprężenia nieodwracalny charakter.

Pogłębiona wymiana poglądów dotyczyła przebiegu prac Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Obie Strony potwierdziły wielką wagę, jaką przywiązują do tej Konferencji i podkreśliły, że wprowadzenie w życie jej postanowień przez wszystkie państwa uczestniczące powinno przyczynić się do zacieśnienia i poprawy stosunków między tymi państwami we wszystkich dziedzinach, a przez to ułatwić proces odprężenia w Europie i nadać mu trwały charakter. Wyraziły one również zadowolenie z wkładu, jaki Polska i Francja wnoszą do prac Konferencji. Obie Strony są zdecydowane kontynuować wysiłki na rzecz rozwiązywania w sposób zadowalający wszystkich uczestników Konferencji problemów, które nie zostały dotąd rozstrzygnięte. Uważają, że w tej perspektywie pomyślnie zakończenie prac drugiej fazy może nastąpić w bliskiej przyszłości, co pozwoliłoby na odbycie w ciągu lata w Helsinkach końcowej fazy na najwyższym szczeblu.

Obie Strony podkreśliły znaczenie, jakie przywiązują do układów zawartych przez Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich, Polską Rzeczpospolitą Ludową, Niemiecką Republikę Demokratyczną i Czechosłowacką Republikę Socjalistyczną z Republiką Federalną Niemiec, jak również do czterostronnego porozumienia z 3 września 1971 roku, które stanowią zasadniczy wkład do odprężenia w Europie. Wypowiadają się one na rzecz kontynuowania procesu normalizacji i rozwoju stosunków między państwami europejskimi.

Strony potwierdziły swe poparcie dla niezależności, suwerenności i integralności terytorialnej Republiki Cypru, zgodnie z odpowiednimi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa i Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych.

Szczególną uwagę poświęcono również ostatnim wydarzeniom i aktualnej sytuacji na Bliskim Wschodzie. Pierwszy Sekretarz Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Prezydent Republiki Francuskiej podkreślili jej niepokojący charakter i potrzebę podjęcia zwiększonych wysiłków w celu osiągnięcia rozwiązania kryzysu na bazie rezolucji Rady Bezpieczeństwa nr 242 i 338.

Wyrazili oni nadzieję, że negocjacje między zainteresowanymi Stronami zostaną szybko wznowione i będą mogły doprowadzić do sprawiedliwego i trwałego rozwiązania.

Obie Strony powitały z zadowoleniem ustanowienie pokoju w Wietnamie. Wyraziły one również nadzieję, że narody Indochin będą mogły poświęcić się w pełnej wolności i z poszanowaniem ich niezależności narodowej, odbudowie i rozwojowi swych krajów.

Strony stwierdziły, że celem ich wysiłków w dziedzinie rozbrojenia jest osiągnięcie całkowitego i powszechnego rozbrojenia pod skuteczną kontrolą międzynarodową. Wypowiedziały się one za zwołaniem Światowej Konferencji Rozbrojeniowej, w przygo-



towaniu i pracach której uczestniczyłyby wszystkie mocarstwa nuklearne.

Podkreśliły one znaczenie roli, jaką posiada Organizacja Narodów Zjednoczonych w utrzymaniu pokoju, bezpieczeństwa międzynarodowego, jak również rozwoju porozumienia i współpracy między państwami. Potwierdziły one także swe przywiązanie do celów i zasad Karty Narodów Zjednoczonych, której postanowienia, opierając się na powszechnie uznanych podstawach, nadal odpowiadają wszystkim dążeniom społeczności międzynarodowej.

Obie Strony ponownie wskazały na wielką wagę, jaką przywiązują do rozwoju stosunków dwustronnych między Polską a Francją.

Podkreśliły one znaczenie politycznej współpracy między obu krajami w duchu Deklaracji o przyjaźni i współpracy z 6 października 1972 roku oraz Karty zasad przyjaznej współpracy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską, podpisanej w dniu dzisiejszym.

Wyrażają one zadowolenie z dynamicznego rozwoju stosunków gospodarczych, jaki nastąpił od wizyty Edwarda Gierka we Francji w październiku 1972 roku. Stwierdziły, iż dziesięcioletni Układ o współpracy, wówczas zawarty, oraz międzyrządowa Komisja, powołana do życia tym Układem, korzystnie przyczyniły się do istotnego rozwoju wzajemnych stosunków, a w szczególności do nawiązania bliższych kontaktów między przedsiębiorstwami obu krajów. Wyraziły one wolę dokonania niezbędnego wysiłku w celu podniesienia stosunków gospodarczych do poziomu stosunków politycznych. W tym kontekście uważają one, iż dokumenty podpisane z okazji wizyty Valéry'ego Giscarda d'Estaing — Umowa o współpracy gospodarczej, wieloletni Program współpracy i Umowa dotycząca węgla — powinny nadać nowego rozmachu współpracy i stwarzać mocną bazę dla przyspieszonego i bardziej różnicowanego rozwoju ich obrotów handlowych, których wolumen powinien co najmniej potroić się w ciągu najbliższych pięciu lat.

Dokonano również przeglądu głównych projektowanych przedsięwzięć w dziedzinie współpracy gospodarczej i przemysłowej. Obie Strony stwierdziły, iż znaczna ilość spraw znajduje się w toku negocjacji, co świadczy o zacieśnieniu się stosunków między gospodarkami Polski i Francji oraz o pogłębiającej się znajomości wzajemnej. Ocenily one, że szczególnie korzystne perspektywy istnieją w dziedzinie elektroniki, telekomunikacji, chemii, petrochemii, metalurgii, przemysłu maszynowego i przemysłu spożywczego. Strony powitały z zadowoleniem podpisanie porozumienia o rozwoju współpracy w dziedzinie pokojowego wykorzystania energii jądrowej.

Obie strony stwierdziły również z zadowoleniem osiągnięty już wysoki poziom polsko-francuskiej wymiany w dziedzinie kultury, sztuki, oświaty, nauki i techniki, informacji, jak również w dziedzinie wymiany młodzieżowej, sportowej i turystyki. Wyraziły one zdecydowanie podjęcie konkretnych przedsięwzięć, które pozwolą jeszcze bardziej rozwinąć współpracę w tych wszystkich dziedzinach, zgodnie z postanowieniami Deklaracji o zasadach i środkach rozwoju współpracy kulturalnej i naukowej, informacji oraz stosunków międzyludzkich między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską, podpisanej w dniu dzisiejszym. Te działania, prowadzone z wytrwałością, powinny w poważny sposób przyczynić się do coraz głębszego poznania społecznego obu krajów i do jeszcze ściślejzego zblżenia narodów polskiego i francuskiego, a danym w ten sposób przykładem przecznic się do najlepszego zrozumienia między wszystkimi narodami.

Pierwszy Sekretarz Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i Prezydent Republiki Francuskiej podkreślili zadowolenie z wymiany poglądów oraz przyjaznej atmosfery, w jakiej przebiegały ich rozmowy.

Valéry Giscard d'Estaing wyraził podziękowanie Edwardowi Gierkowi oraz całemu narodowi polskiemu za gorące przyjęcie.

Prezydent Republiki Francuskiej zaprosił Pierwszego Sekretarza Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej do złożenia wizyty oficjalnej we Francji. Zaproszenie zostało przyjęte z przyjemnością. Data wizyty zostanie ustalona drogą dyplomatyczną.

Nowy etap francusko- polskich stosunków

Polonia francuska ze szczególną uwagą śledziła przebieg wizyty Prezydenta Republiki Francuskiej Valéry Giscard d'Estaing w Polsce. Z obydwu krajami — Francją i Polską — związana jest przecież serdecznym uczuciem i przywiązaniem, obydwa kraje traktuje jako swe ojczyzny. Toteż każdy kontakt, każdy krok, oznaczający zbliżenie między Francją i Polską, zacieśnienie stosunków francusko-polskich i współpracy wita ze szczególną satysfakcją. Tym bardziej, że często na różnych odcinkach życia społecznego, gospodarczego, naukowego, kulturalnego, synowie i córki polskich górników i robotników, którzy przed 50 laty przybyli do Francji w poszukiwaniu pracy i chleba, są właśnie rzecznikami tego zbliżenia.

Wizyta Prezydenta Francji w Polsce dała jej szczególny powód do satysfakcji i zadowolenia. Stała się ona wydarzeniem, które jak określił to Prezydent Valéry Giscard d'Estaing w swej depeszy do Edwarda Gierka z pokładu samolotu po odlocie z Warszawy, „przejdzie do historii stosunków francusko-polskich”. Na konferencji prasowej w Warszawie również oświadczył wobec dziennikarzy, że jego wizyta w Polsce — to ważki etap w historii stosunków francusko-polskich i przyjaźni między narodami francuskim i polskim. I Sekretarz Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej Edward Gierek określił wizytę Prezydenta Republiki Francuskiej w Polsce jako ważne wydarzenie i miłowy krok w rozwoju przyjaznych stosunków francusko-polskich.

Wizyta spełniła więc wolę i nadzieję Francji i Polski — obydwu krajów, od wieków związanych ze sobą tradycyjną

przyjaźnią, umocnioną wspólną walką przeciwko hitlerowskiemu agresorowi podczas II wojny światowej, by przyjaźń tę napełnić nową, konkretną treścią — współpracą i współdziałaniem, korzystnym dla obydwu krajów oraz dla utrwalenia odprężenia i pokoju w Europie. Obydwa kraje bowiem postawiły sobie za cel wzmoczenie wspólnych wysiłków na rzecz odprężenia w Europie i nadania mu trwałego charakteru.

Już przed przyjazdem Prezydenta Francji do Polski, na konferencji prasowej rzecznik Pałacu Elizejskiego oświadczył, że „Francja pragnie, aby stosunki między obydwu krajami stały się wzorem tego, co mogą dokonać państwa wschodniej i zachodniej Europy, realizując cele, jakim ma służyć Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie”. Niejednokrotnie w czasie trwania wizyty Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing w Polsce, w przemówieniach i wypowiedziach obydwu mężów stanu podkreślano, że stosunki między Francją i Polską są przykładem współpracy państw o różnych ustrojach społeczno-politycznych i świadczą o możliwościach, jakie zapewnić może stworzenie klimatu trwałego odprężenia w Europie.

Dokumenty, podpisane na zakończenie wizyty Prezydenta Republiki Francuskiej Valéry Giscard d'Estaing w Polsce, a szczególnie „Karta zasad przyjaznej współpracy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Francuską”, precyzują wspólne stanowisko Francji i Polski w żywotnych dla pokoju światowego sprawach międzynarodowych, przede wszystkim w sprawie Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, szybkiego zakończenia prac drugiej fazy tej konferencji oraz spotkania na najwyższym szczeblu, jak również wyznaczają zasady, główne kierunki i rozszerzone ramy dalszego rozwoju stosunków i współpracy francusko-polskiej.

Wizyta Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing nadała więc współpracy francusko-polskiej, z tak dużym rozmachem rozwijającej się od 1972 roku, tj. od wizyty Edwarda Gierka we Francji, nowego impulsu, otworzyła nowy, wyższy etap w stosunkach francusko-polskich. Blizsza i szersza współpraca we wszystkich dziedzinach, wzajemne konsultacje i współdziałanie na arenie międzynarodowej, szczególnie w sprawie szybkiego i pomyślnego zakończenia Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie służyć będą nie tylko obydwu zaprzyjaźnionym krajom, lecz sprawie utrwalenia odprężenia i pokoju.

URSZULA KOZIEROWSKA

Prasa francuska o Polsce

Już na kilka dni przed rozpoczęciem wizyty Prezydenta Republiki Francuskiej Valéry Giscard d'Estaing w Polsce, sprawy Kraju, jego rozwoju oraz związków z Francją znalazły szerokie odbicie w prasie francuskiej.

M. in. „Le Figaro” zamieścił interesujący artykuł pióra Bernarda Rosset pt. „Polska: wyścig w kierunku dobrobytu”. „Le Monde” natomiast opublikował cykl korespondencji Manuela Lucbert pod wspólnym tytułem „Początki drugiej Polski”.

Dużo zainteresowanie wywołał wywiad, udzielony przez I Sekretarza KC PZPR Edwarda Gierka Michelowi Tatu z „Le Monde” oraz zamieszczony na łamach tego pisma artykuł poświęcony polskiej polityce zagranicznej.

W dniach wizyty Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing w Polsce prasa francuska zamieszczała na pierwszych stronicach gazet obszerne sprawozdania z przebiegu wizyty, podkreślając gorące przyjęcie Prezydenta Francji w Polsce, dowody serdecznych i przyjaznych uczuć ze strony polskiego społeczeństwa, okazywanych wszędzie francuskiemu mężowi stanu.

„Le Figaro”, „Le Monde”, „Les Echos” i inne dzienniki francuskie podkreślały w swych relacjach i komentarzach przyjazny i serdeczny charakter rozmów między przywódcami obydwu krajów, bliskość poglądów Francji i Polski na żywotne problemy międzynarodowe, szczególnie na sprawę bliskiego i pomyślnego zakończenia Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Podobnie, jak we wszystkich programach TV francuskiej, prasa wiele miejsca poświęcała relacjom z wiecej na terenie byłego obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu-Brzezince, na którym przemówienie wygłosił Prezydent Valéry Giscard d'Estaing. W odczuciu opinii francuskiej to wydarzenie stało się jednym z doniosłych akcentów wizyty.

„France-Soir”, zamieszczając reportaż z pobytu Prezydenta Giscard d'Estaing na Westerplatte i w Stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni, podkreślił ogromne osiągnięcia polskiego przemysłu stoczniowego.

Cała prasa francuska skomentowała szeroko podpisane na zakończenie wizyty Prezydenta Francji w Polsce dokumenty.

Communiqué

L'Association France-Pologne, traditionnellement attachée depuis juin 1944 à l'affirmation de l'amitié franco-polonaise, exprime sa très vive satisfaction de la visite

du Président de la République Française à la Pologne. L'Association souhaite que soient ainsi créées les conditions d'un nouvel essor dans la coopération franco-polo-

naise aux plans culturel, économique, industriel, scientifique et technique.

LA PRÉSIDENTE
NATIONALE
DE L'ASSOCIATION
FRANCE-POLOGNE

Dla małżonki Prezydenta Francji, pani Anne-Aymone Giscard d'Estaing wizyta w Polsce była okazją do licznych i różnorodnych spotkań. W towarzystwie pani Stanisławy Gierek zwiedziła warszawskie Stare Miasto (zdjęcie 1) z tak wielkim pietyzmem zrekonstruowane przez Polaków, Zamek Królewski, galerię współczesnego malarstwa oraz wystawę ręcznie kutęj biżuterii. Obejrzenie filmu „A jednak Warszawa”, ukazującego zniszczenia i ruiny oraz odbudowę Warszawy, pozwoliły pani Giscard d'Estaing zrozumieć ogrom zniszczeń stolicy Polski podczas II wojny światowej oraz wielkie dzieło odbudowy Warszawy.

Na Śląsku pani Anne-Aymone Giscard d'Estaing przemieniła się w urodziwą Ślązaczkę w stroju ludowym, ofiarowanym jej podczas zwiedzania reprezentacyjnego salonu „Cepelii” w Katowicach, po czym spędziła czas w Kątowickim Pałacu Młodzieży, gdzie rolę gospodarzy pełnili harcerze oraz członkowie zespołów dziecięcych (zdjęcie 2).

Kraków, który małżonka Prezydenta Francji zwiedzała w towarzystwie pani Jadwigi Jabłońskiej — małżonki przewodniczącego Rady Państwa oraz pani Janiny Olszowskiej — małżonki ministra spraw zagranicznych, zachwycała ją bardzo, szczególnie komnaty królewskie (zdjęcie 3) Zamku Wawelskiego wraz z kolekcją słynnych arrasów.

Pobył pani Anne-Aymone Giscard d'Estaing na polskim Wybrzeżu, w towarzystwie pani Alicji Jaroszewiczowej, rozpoczął się od zwiedzenia muzeum w gdańskim ratuszu oraz obejrzenia wystawy prac jubilerskich gdańskich artystów w bursztynników. Potem nastąpiła wizyta w Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych, a na zakończenie pobytu w Gdańsku — koncert organowy w słynnej katedrze oliwskiej.

Pani Anne-Aymone Giscard d'Estaing wzruszona była tym swoim pierwszym spotkaniem z Polską, które pozostawiło jej barwne i niezapomniane wrażenie. (Uka)



1

Spotkania Małżonki Prezydenta z Polską

2



3



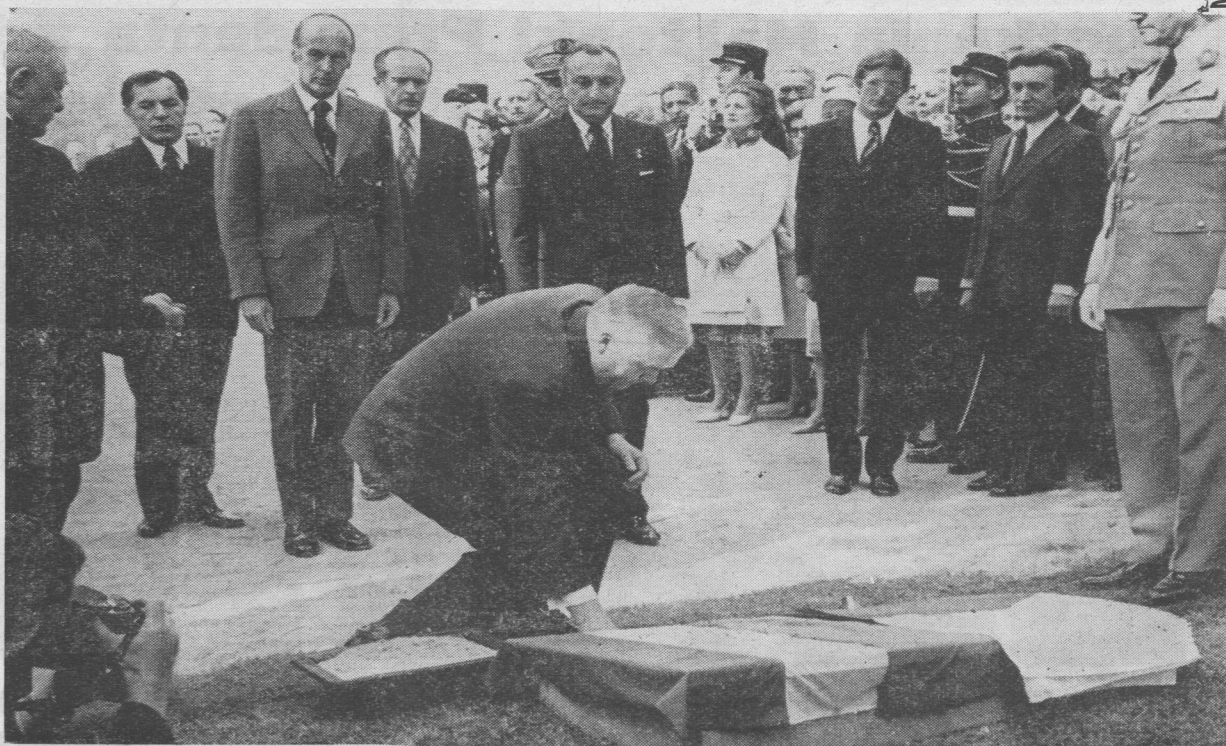
W dniach wizyty Prezydenta Valéry Giscard d'Estaing w Polsce



1
 To był wzruszający moment dla wszystkich Polaków, gdy odstonięto tablicę pamiątkową przy Place de Varsovie w Paryżu, w miejscu, gdzie stanie pomnik ku czci Polaków, walczących w obronie i wyzwoleniu Francji w latach drugiej wojny światowej

2
 Minister do spraw kombatanów gen. Mieczysław Grudzień, przybyły na tę uroczystość do Paryża z Warszawy, złożył urny z ziemią z Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie i prochami ofiar Oświęcimia w miejscu, gdzie stanie symboliczny pomnik

3
 Prezydent Valéry Giscard d'Estaing odstonia pamiątkową płytę w miejscu, w którym stanie pomnik



Zdjęcia:
 WŁADYSŁAW SŁAWNYY



3

Pomnik Polaków stanie na paryskim Place de Varsovie

Place de Varsovie — to jedno z najładniejszych miejsc Paryża, nazwany tuż po wojnie imieniem Warszawy dla upamiętnienia jej bohaterstwa. Położony na zielonej osi parków, łączącej Place Trocadero z Polami Marsowymi, z górującą nad nimi wieżą Eiffela, stał się miejscem, poprzez które codziennie przechodzą i przejeżdżają tysiące turystów z całego świata. Tym razem na Place de Varsovie ścignęli niecodzienni goście, bo też i niezwykle wydarzenie stało się tego przyczyną. W roku obchodów trzydziestolecia zakończenia II wojny światowej i rozgromienia faszyzmu, Francja postanowiła również oddać hołd Polakom, którzy w latach II wojny światowej

oddali swe życie we wspólnej walce z Francuzami przeciwko hitlerowskiemu agresorowi. Trwałym symbolem czci dla poległych stać się ma pomnik, który właśnie tu, na Place de Varsovie, przypominać będzie wszystkim o najwyższej ofierze, jaką Polacy oddali walcząc o wolność Francji zarówno w regularnych szeregach armii, jak i w rozsianych po całej Francji oddziałach Ruchu Oporu.

W ten poranek nad Sekwaną unosiła się jeszcze mgiełka, ale coraz gorętsze promienie słońca zapowiadały upalny dzień. Na skraju placu, ocienionego lekko przegradzającą się zielenią ogrodów Trocadero, mieniły się już trójkolorowe i biało-czerwone barwy sztandarów. 35 pocztów

sztandarowych reprezentowało polskie i francuskie organizacje kombatanckie. Na piersiach chorążych błyszczały krzyże, order i medale, nadane im na polach bitew oraz w późniejszych latach za ich odwagę, męstwo i poświęcenie w walce o wolność i godność narodów francuskiego i polskiego.

Wśród osobistości francuskich, przybywających na miejsce, nad którym powiewały flagi francuskie i polskie — minister spraw zagranicznych Jean Sauvagnargues oraz sekretarz stanu do spraw byłych kombatanatów André Bord. Obok nich przewodniczący francusko-polskiej grupy parlamentarnej w Zgromadzeniu Narodowym Jean-Paul Palewski, wielki kanc-

lerz orderu Legii Honorowej generał Alain de Boissieu, kanclerz Orderu Wyzwolenia generał Claude Hettier de Boislambert, przewodniczący francuskiego komitetu budowy pomnika — admirał La Haye, nowo wybrany przewodniczący rady miejskiej Paryża Bernard Lafay. W grupie przewodniczących organizacji b. kombatanatów licznie reprezentowane były organizacje ZUPRO. Obok prezesa p. Pawła Poziemskiego i Tadeusza Jagoszewskiego, obecny był p. Jan Plewa, prezes b. marynarzy polskich we Francji oraz jego zastępca p. Mieczysław Maj. Związek Sokółów reprezentował p. Leon Słojewski. Na uro-

Dalszy ciąg na stronie 20

czystość przybył prof. Maurice Bouvier-Ajam — przewodniczący Stowarzyszenia „France-Pologne”, sekretarz generalny Stowarzyszenia p. Aleksy Krakowiak, prof. Wacław Godlewski z Lille, Emil Ważny z Lens i wielu innych przedstawicieli Polonii.

Przedstawiciele Polskiej Ambasady z ambasadorem p. Emilem Wojtaszkiem na czele oraz przybyła z Polski delegacja z ministrem do spraw byłych kombatantów, generałem Mieczysławem Grudniem na czele — oczekują przybycia Prezydenta Francji, który ma położyć kamień węgielny pod przyszły pomnik. Honorowa Gwardia Republikańska prezentuje broń.

Punktualnie o godz. 9.30 podejżdza samochód Prezydenta Francji. Prezydent w towarzystwie min. Jean Sauvagnargues oraz ambasadora Polski w Paryżu Emila Wojtaszka podchodzi do miejsca, gdzie wmurowany zostanie kamień węgielny. Sekretarz stanu do spraw kombatantów André Bord wkłada do wgłębienia urnę z ziemią pochodzącą z 16 cmentarzy we Francji: Arras, Langenmerié, Dieuze, La Doua — Lyon, La Ricamarie, Montceau-les-Mines, Carvin, Villard-de-Lans, Ostricourt, Sallaumines, Cronenbourg, Mulhouse, Rennes, La Targette, Thouars i Blaye-les-Mines. Na tych cmentarzach spoczęli żołnierze 1 Dywizji Grenadierów Polskich, 2 Polskiej Dywizji Strzelców Pieszych, 10 Polskiej Brygady Kawalerii Pancernejskiej, lotnicy z myśliwskiej grupy im. Warszawy oraz polscy członkowie Ruchu Oporu. Minister do spraw byłych kombatantów generał Mieczysław Grudzień składa dwie urny z ziemią z Grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie i prochami ofiar Oświęcimia.

Valéry Giscard d'Estaing podchodzi i przysypuje urny ziemią francuską, po czym oddaje chwilę milczenia hołd poległym rozstrzelanym i zamęczonym w obozach hitlerowskich polskim bohaterom. Pochylają się sztandary, po czym rozlegają się dźwięki mazurka Dąbrowskiego, a następnie Marsylianki. Prezydent Francji odsłania tablicę pamiątkową.

Dzień 10 czerwca 1975 zapadnie na długo w pamięci tych, którzy mogli być obecni w Paryżu na Place de Varsovie. Ta data przejdzie również do historii, zapisana została bowiem nie tylko zgłoskami na marmurze, ale własną krwią tysięcy Polaków, którzy oddali swe życie za wolność Francji. W tym miejscu stanie wkrótce pomnik „będący wyrazem wdzięczności Francuzów za wkład Polaków w obronę Francji” — jak stwierdził podczas uroczystości Prezydent Republiki Francuskiej — Valéry Giscard d'Estaing.

TOMIRA LIPIŃSKA



1
Po odsłonięciu płyty pamiątkowej oddano hołd bohaterstwu Polaków. Od lewej stoją: minister do spraw kombatantów gen. Mieczysław Grudzień, ambasador PRL we Francji Emil Wojtaszek, Prezydent Republiki Francuskiej Valéry Giscard d'Estaing, sekretarz stanu do spraw kombatantów André Bord i przewodniczący kom. budowy pomnika admirał Charles-Edouard La Haye

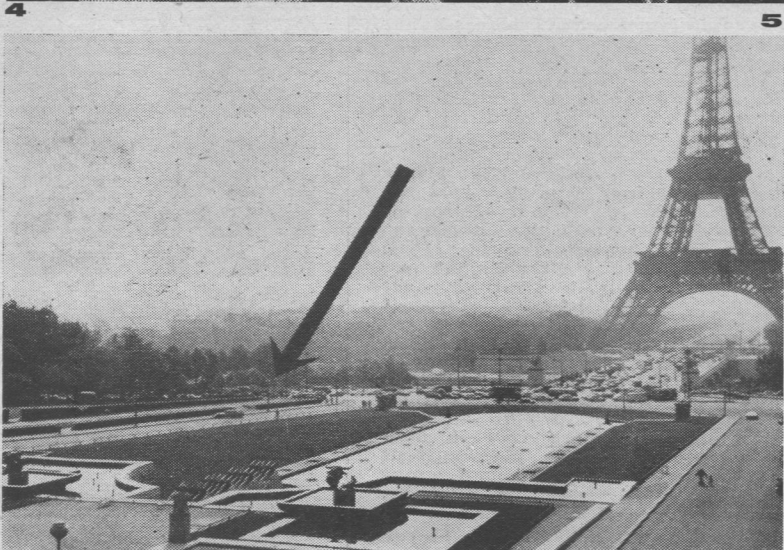
2
Prezydent Valéry Giscard d'Estaing wita się z kombatantami, przybyłymi na uroczystość położenia kamienia węgielnego

3
Uścisk dłoni Prezydenta Francji i przewodniczącego Stowarzyszenia „France-Pologne” profesora Maurice Bouvier-Ajam

4
Powitanie chorążych na uroczystości na Place de Varsovie

5
Strzałka wskazuje miejsce, gdzie stanie pomnik ku czci Polaków

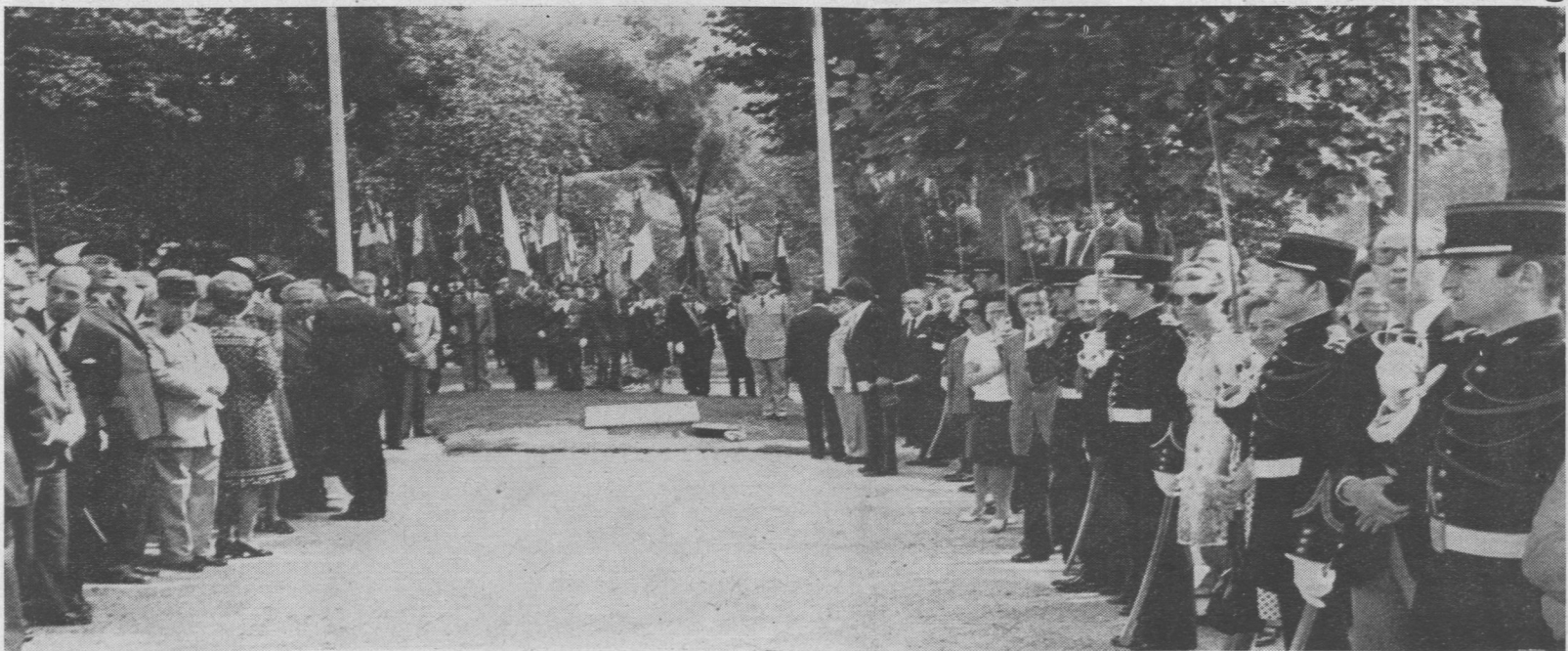
6
W letni, słoneczny ranek, w obecności honorowej Gwardii Republikańskiej, licznie zgromadzonych przedstawicieli francuskich i polskich organizacji kombatanckich, pocztów sztandarowych i publiczności odbyła się ta niezapomniana uroczystość w samym sercu Paryża, oddająca cześć bohaterstwu walczących Polaków



La journée du 10 juin 1975 est passée dans l'histoire. Place de Varsovie à Paris, une dalle de marbre en fixe la mémoire et elle annonce le monument qui sera élevé à cet endroit, un monument qui représentera l'hommage de la France pour tous les Polonais tombés sur son sol au cours du deuxième conflit mondial.

Il faisait beau ce matin-là, un léger brouillard annonçait une journée torride. Une foule importante s'était assemblée pour assister à la cérémonie. 35 porte-drapeaux représentaient les organisations françaises et polonaises de combattants. Parmi les personnalités présentes on remarquait M. M. Sauvagnargues, Bord, Palewski, de Boissieu, Hettier de Boislambert ainsi que le président pour l'érection du monument, l'amiral La Haye. La Pologne était représentée par l'ambassadeur Wojtaszek et une délégation conduite par le général Grudzień. Les représentants de „France-Pologne” étaient également présents avec M. M. Bouvier-Ajam et Krakowiak.

A 9h 30, le président Valéry Giscard d'Estaing vient poser la première pierre qui est figurée par deux urnes: l'une contenant de la terre des 16 cimetières français où reposent des Polonais, l'autre de la terre provenant du Tombeau du Soldat Inconnu à Varsovie et d'Auschwitz. Le président recouvre les urnes avec de la terre de France et après une minute de silence en hommage aux disparus, les étendards s'abaissent et les hymnes polonais et français se font entendre. Ensuite le président de la République dévoile la dalle.





On appelle la partie centrale de la voïvodie de Katowice, la „Silésie Noire” et ce terme rend parfaitement le climat de cette région où la densité de la population est de 2200 personnes au km² pour former, en 13 villes indépendantes mais pratiquement accolées les unes aux autres, une métropole de près de 2 millions d’habitants. Le paysage y est celui de tous les pays noirs: hautes cheminées, chevallements de puits, imposantes constructions des hauts-fourneaux qu’entrecoupe çà et là des bandes de bois et espaces verts, quartiers modernes côtoyant les vieux quartiers. Cette Silésie Noire est un des plus grands districts industriels du monde, son importance dans le développement de la Pologne a été et est capital grâce aux richesses naturelles du sol — le charbon surtout — et à leurs transformations.

Au cours des trente dernières années, on s’est plus particulièrement attaché aux bonnes conditions de la vie des habitants de la voïvodie en effaçant systématiquement les plaies de l’avant-guerre pour ériger des cités bonnes à vivre. Après la libération de la Pologne, Katowice fut la première ville à vouloir construire un nouveau centre et ce centre devint vite un polygone expérimental pour les autres villes de Pologne. On peut le voir aujourd’hui, l’habitat, les services, l’architecture, l’urbanisme forment un tout harmonieux.

D’ici 1985, le plan socio-économique va être continué. Il prévoit la liaison intime du plan de l’habitat et des espaces avec le plan économique. Dans ce plan entrent la réfection des terrains endommagés par l’industrie et l’amélioration des conditions climatiques.

Dans ce plan il est impossible de passer sous silence la construction de la vaste entreprise sidérurgique „Katowice” qui sera nettement plus importante que la fonderie Lénine de Nova Huta puisque la production d’un seul ouvrier y sera de quatre fois supérieure à celle existant à Nova Huta. Chaque haut-fourneau aura une production de six fois supérieure à celle du plus grand fourneau existant dans la sidérurgie polonaise. Les applications techniques et technologiques seront, dans de nombreux cas, uniques à l’échelle européenne. La grande fierté des constructeurs est d’avoir réussi la protection de l’environnement, l’atmosphère aura un minimum de pollution. Une sphère „verte” de plusieurs kilomètres entourera l’entreprise et les déchets comme le mâchefer seront utilisés dans la construction. Pour donner une idée de l’importance de la sidérurgie, sachons qu’après la seconde étape de sa construction, elle sera en mesure de produire environ 10 millions d’acier annuellement.

„Katowice” aura des répercussions sur les industries existantes dans la région, toutes pourront être modernisées au fur et à mesure et même supprimées puisque un haut-fourneau de „Katowice” remplace 13 vieux fourneaux. A la sidérurgie, s’ajoute l’érection de toute une cité moderne qui se suffira à elle-même.





Nowe śródmieście Katowic łączy funkcje usługowe i mieszkaniowe. O jego niezwykłym pięknie stanowią zarówno reprezentacyjne domy mieszkalne, jak i hotele, obiekty handlowe, a także biurowce (zdjęcia z lewej i powyżej). Fragment nowo budowanej huty „Katowice”, której docelowa produkcja, po pełnym rozruchu, wyniesie około 10 mln ton wysokiej jakości stali rocznie (zdjęcie niżej)

Na trasie wizyty Prezydenta Francji

W przemysłowym sercu Polski

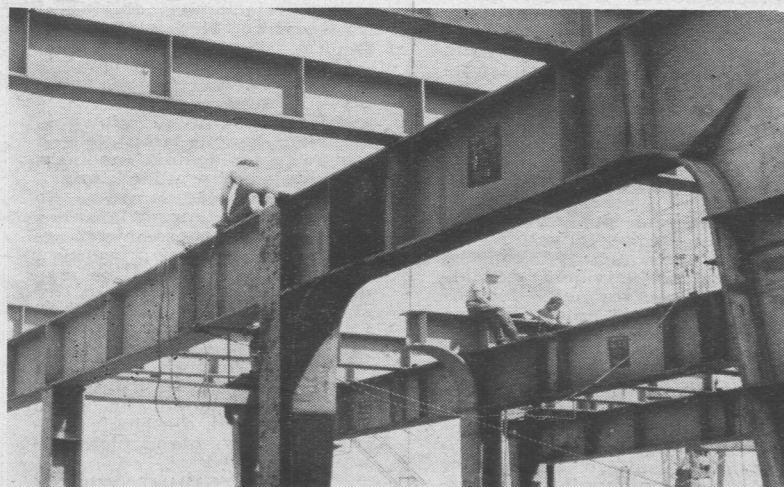
Olbrzymia, prawie dwumilionowa metropolia — średnia gęstość zaludnienia ponad 2.200 osób na km kwadratowy.

Na mapie zaznaczono 13 samodzielnych miast, w praktyce granice między nimi przestały istnieć już wiele lat temu.

Wysokie kominy kopalnianych wież wyciągowych, olbrzymie konstrukcje hutniczych pieców, wielkie hale fabryczne, przedzielane tu i ówdzie pasami lasu, parkami i zieleńcami. Nowe, jasne wieżowce osiedli mieszkaniowych, sąsiadujące jeszcze ze starą zabudową. Taki jawi

się przybyszowi z zewnątrz Górnośląski Okręg Przemysłowy — centralna część województwa katowickiego, zwany też Śląskiem Czarnym. To stare określenie najbardziej sugestywnie oddaje charakter tego regionu.

Dalszy ciąg na stronie 24



Śląsk Czarny to niezwykła koncentracja przemysłu, skupienie ludzi i produkcji, konglomerat fabryk, hut i kopalń. Ta aglomeracja należy do największych okręgów przemysłowych w świecie. Często porównuje się ją z Zagłębiem Ruhry.

Górnictwo, hutnictwo, przemysł koksowniczy i energetyka nadają tutaj ton. Ich rozwój związany jest z wielkim bogactwem naturalnym — przede wszystkim węglem, jaki kryje ta ziemia. W warunkach Polski Ludowej przeznaczono i przeznaczają się nadal olbrzymie środki na u nowocześnieńie tutejszego przemysłu, a zarazem zmianę jego struktury; powstają nowe fabryki elektromaszynowe, chemiczne i włókiennicze. Ostatnią nowość stanowi Fabryka Samochodów Małolitrażowych.

W minionym trzydziestolecu podjęto olbrzymie wysiłki w celu przebudowy tej aglomeracji, a przede wszystkim likwidacji skutków żywiołowo rozwijającego się przed 1939 rokiem przemysłu. W oparciu o dotychczasowe poważne osiągnięcia skonstruowano plan rozwoju społeczno-gospodarczego Górniczego Okręgu Przemysłowego (GOP) do roku 1985. Plan przewiduje kompleksowe rozwiązania złożonej problematyki społeczno-przemysłowej, a zwłaszcza bezpośrednio powiązanie planu przestrzennego z planem gospodarczym. Przewiduje m. in. dalsze u nowocześnieńie struktury przemysłowej, a także generalną przebudowę struktury przestrzennej. Nastąpi np. likwidacja starych, zużytych pod każdym względem, zasobów mieszkaniowych, a rozwiązania urbanistyczne zakładają stworzenie jednorodnego organizmu miejskiego. Plan przewiduje liczne działania na rzecz odbudowy zniszczonego przez przemysł krajobrazu i poprawę warunków klimatycznych.

Daje się zauważyć konsekwentne doskonalenie działalności inwestycyjnej, dotychczas większość miast obudowywana była nowymi osiedlami mieszkaniowymi, obecnie budownictwo mieszkaniowe koncentruje się na terenach, gdzie wyburza się stara zabudowa. Coraz ekonomiczniej wykorzystuje się tu tejszą ziemię. Zadania w dziedzinie budownictwa miesz-

kaniowego w dalszym ciągu znajdują się w centrum uwagi nie tylko miejscowych władz. Wiązą się one bezpośrednio z urbanistyką i architekturą. To właśnie Katowice były pierwszym miastem, które tuż po wyzwoleniu wystąpiło z inicjatywą budowy nowego śródmieścia. To nowe katowickie śródmieście stało się swego rodzaju poligonem doświadczalnym dla innych ośrodków miejskich w Polsce. Poważny dylemat stanowiło pytanie, czy do dzielnic śródmiejskich włączać osiedla mieszkaniowe obok zespołów usługowych. Nowe śródmieście Katowic łączy funkcje usługowe i mieszkaniowe. O jego niezwykłym pięknie urbanistycznym i architektonicznym stanowią zarówno reprezentacyjne domy mieszkalne, jak i hotele, obiekty handlowe, a także biurowce, gmachy Uniwersytetu Śląskiego i nie mającą sobie równych w Europie Hala Widowiskowo-Sportowa o oryginalnym kształcie kosmicznego spodka.

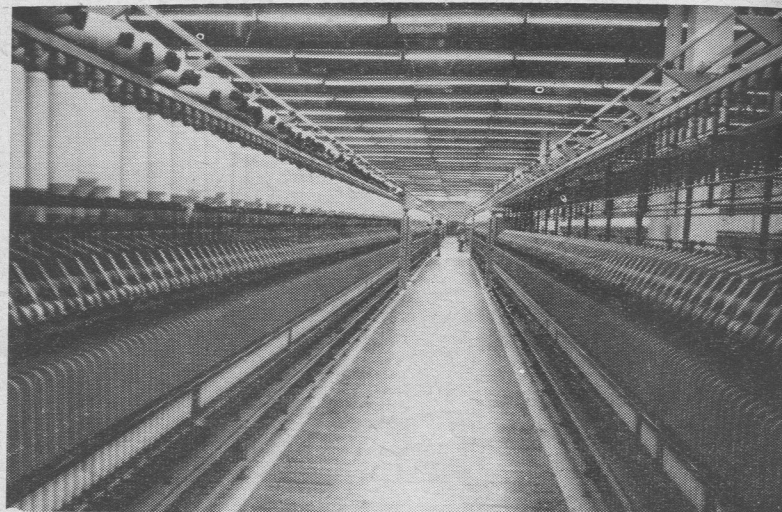
Ważną sprawą jest rozwój komunikacji. Trwa przebudowa licznych arterii, powstają drogi szybkiego ruchu, obwodnice, pozwalające kierować ruch kołowy poza śródmieście, a nawet miasta.

W szybkim rozwoju Czarnego Śląska wielki udział mają naukowcy. Przy ważkim współudziale miejscowych zakładów przemysłowych szybko rozwija się baza naukowa, powstają nowe i rozbudowują się dotychczasowe uczelnie, przybywa instytutów naukowych i biur konstrukcyjnych. Ponad 40-tysięczne środowisko studenckie wnosi coraz większy wkład w rozwój życia kulturalnego.

Dynamiczne przeobrażenia następujące w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym stanowią o jego wszechstronnym rozwoju. Stale zwiększa się tu np. liczba ludności, systematycznej poprawie ulegają warunki pracy i życia. Niebagatelne znaczenie posiada w tym względzie troska o ochronę i kształtowanie środowiska naturalnego. Powstaje Leśny Pas Ochronny z kilkudziesięcioma obiektami wypoczynku niedzielnego dla załóg i ich rodzin.

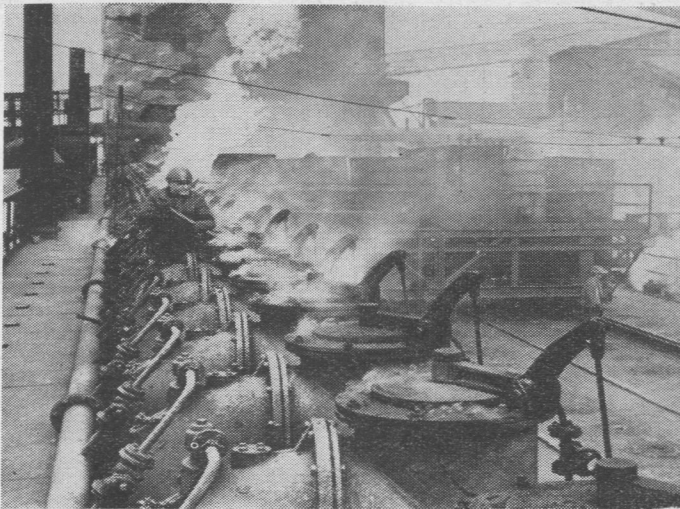
Czarny Śląsk najpiękniejszy jest wieczorem, gdy rozbłyskuje lunami świateł wielkich osiedli mieszkaniowych, blaskiem ogni hutniczych pieców, tysiącami neonów, oświetlających ulice miast. Mieszkańcy tej ziemi są do niej bardzo przywiązani i dumni z dotychczasowych osiągnięć, chętnie prezentują je gościom. To dzięki ich mądrej, ofiarnej pracy możliwe stały się w warunkach Polski Ludowej dokonania nie mające sobie równych w wielowiekowej historii tej ziemi, to oni — jak powiedział poeta — stanowią sól tej ziemi czarnej, to oni, dla siebie tworzą jej nowy, coraz piękniejszy kształt.

ZYGMUNT DZIUBEK

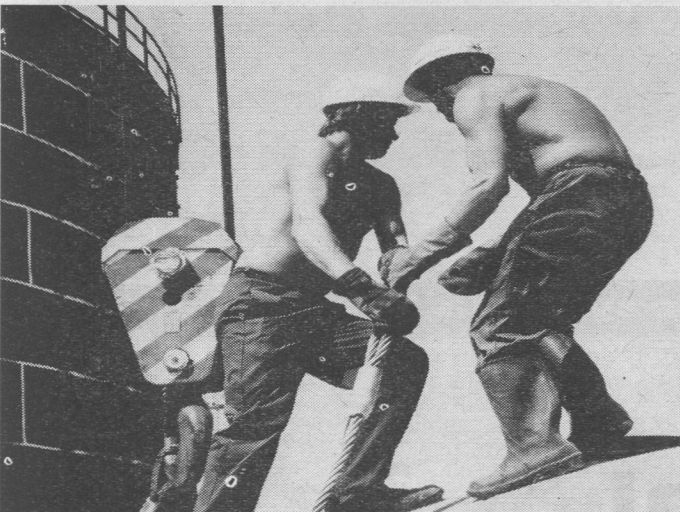


Wielka stal z »Katowic«

Nie opodal Katowic, na rozległej przestrzeni wznoszą się potężne konstrukcje stalowe. W szybkim tempie rosna pierwsze wydziały nowej wielkiej huty, noszącej imię stolicy tego województwa. Huta „Katowice”, bo o niej mowa, dostarczy pierwsze tony stali już pod koniec przyszłego roku, tj. 38 miesięcy od momentu zatwierdzenia założeń techniczno-ekonomicznych budowy.



3



4



5

Huta „Ktowice” jest po Hucie im. Lenina drugim z kolei budowanym w Polsce wielkim obiektem metalurgicznym. Będzie to jednak huta bez porównania większa. Oto kilka danych charakteryzujących skalę postępu. Wydajność pracy mierzona wielkością produkowanej stali przypadającej na jednego robotnika będzie w hucie „Ktowice” czterokrotnie większa niż w Hucie im. Lenina. Każdy wielki piec hutniczy „Katowic” będzie przewyższał wydajnością aż sześciokrotnie obecną zdolność produkcyjną największego pieca zainstalowanego w polskim hutnictwie. Agregaty stalownicze będą wydajniejsze aż o siedem razy. Charakterystyczne je będzie nie tylko ogrom, ale przede wszystkim nowoczesność rozwiązań technicznych i technologicznych, w wielu wypadkach unikalnych w skali europejskiego hutnictwa.

Prawdziwą dumę budowniczych huty „Katowice” stanowią rozwiązania w dziedzinie ochrony środowiska. Wykorzystane zostaną tu najno-

wocześniejsze technologie i rozwiązania konstrukcyjne urządzeń, zmniejszające do minimum zanieczyszczenia. Hutę otoczy kilkukilometrowa strefa zieleni. Odpady hutnicze m. in. żużel wielkopiecowy spożytkowany zostanie w budownictwie. Z chwilą uruchomienia huty za sprawy ochrony środowiska będzie odpowiadał główny specjalista bezpośrednio podległy naczelnemu dyrektorowi.

Huta „Katowice”, po zakończeniu drugiego etapu budowy, produkować będzie ok. 10 mln ton stali rocznie.

Na budowie wielkiej huty trwają intensywne prace. Najnowocześniejsze maszyny i urządzenia produkowane w Kraju i zakupione za granicą wspomagają 20-tysięczną załogę budowlaną. Częstoimi gośćmi na budowie są wybitni naukowcy i konstruktorzy krajowi i zagraniczni. Polscy inżynierowie projektowali hutę „Katowice” wspólnie ze sławnym nie tylko w Europie moskiewskim biurem projektowym „Gipromer”. Wykorzystano wszystkie największe zdobycze światowej

techniki hutnictwa. Wprowadzi się tu m. in. kompleksową automatyzację sterowania za pomocą komputerów, urządzenia z zakresu robotroniki itp.

Wielka huta to nie tylko wielka stal; wpłynie ona pośrednio na dalszy rozwój pozostałych hut w województwie katowickim. Dzięki niej można będzie przystąpić do zakrojonej na jeszcze większą niż dotąd skalę modernizacji starych obiektów. Możliwe stanie się nawet zlikwidowanie najstarszych, mało efektywnych, a zarazem szkodliwych dla środowiska — starych wydziałów surowcowych. Jeden wielki piec huty „Katowice” może z powodzeniem zastąpić 13 starych wielkich pieców. Pozwoli to — zdaniem specjalistów — w sposób zdecydowany zmniejszyć zanieczyszczenie powietrza w miastach śląskich.

Trwa wielka budowa, a wraz z nią szybko rozwija się infrastruktura. Powstają wielkie nowoczesne osiedla mieszkaniowe, arterie komunikacyjne, obiekty komunalne,

placówki kulturalne, stadiony, rosą wielkie obiekty służby zdrowia. Rozwija się szkolnictwo wszystkich typów, włącznie z wyższymi uczelniami uniwersyteckimi i politechnicznymi.

ZYGMUNT DZIUBEK

1
O randze katowickiego przemysłu decyduje górnictwo, hutnictwo, przemysł koksowniczy oraz energetyka. Niemniej powstają tu i nowe gałęzie przemysłu, m. in. włókienniczego. Oto fragment uruchomionej niedawno przędzalni Przyjaźń w Zawierciu

2
Nowoczesna walcownia jednego z najstarszych śląskich zakładów — Huty im. Cedlera

3
Bateria w koksowni „Gliwice”

4 15
Każdy wielki piec „Katowic” będzie przewyższał wydajnością aż sześciokrotnie obecną zdolność produkcyjną największego pieca zainstalowanego w polskim hutnictwie



Cracovie la belle, la légendaire, l'historique est particulièrement séduisante quand les couleurs de l'été l'anime et que la verdure en adoucit les angles. Là-haut, sur sa colline, le château de Wawel est un haut-lieu touristique que visitent des files ininterrompues de touristes. Les trésors qu'il contient ne peuvent être découverts en une seule fois aussi vaut-il la peine de les évoquer.

D'après les connaisseurs, le plus précieux trésor est constitué par les tapisseries d'Arras commandées par le roi polonais Sigismond Auguste. Leur exécution dura 20 ans. A la mort du roi, la collection de tapisseries était de 350 pièces dont 150 faites sur commande spéciale du roi. Au cours de la dernière guerre, les tapisseries connurent des péripéties pour retrouver toutefois le Wawel après la guerre.

Ensuite vient le trésor de la couronne. Les objets qu'il contient n'ont pas seulement une valeur artistique mais aussi une valeur historique pour la Pologne. On y remarque le glaive du couronnement, celui des rois de Pologne. Le bouclier de Boleslas le Vaillant avec l'aigle des Piasts, les dons recus par Jean III Sobieski après la bataille de Vienne dont un manteau d'or offert par Louis XIV.

L'armurerie offre une collection qui passionnera tous les amateurs qui y trouveront des pièces uniques. D'ailleurs le visiteur, dès l'entrée, a le choix entre deux parcours: les chambres et l'armurerie ou les chambres et le trésor.

Descendons la colline pour gagner la place du Marché où aboutit tout un réseau serré de rues et ruelles bordées de maisons historiques. En son centre, la Halle au Draps, en coin, l'église Sainte-Marie qui renferme le splendide retable de Wit Stworz, plus loin sur la place, la tour de l'Hôtel de Ville, et tout autour de la place se serrent des maisons et demeures dont beaucoup présentent la classe 0. A deux pas de là, la masse imposante de l'Université Jagellonne avec tous ses titres de gloire et le Collège Maïus qui en fait partie. Pour découvrir à fond Cracovie, il faut se munir d'un bon guide et disposer de plusieurs jours, l'enchantement de la visite se double alors d'une solide connaissance historique.



Na trasie wizyty Prezydenta Francji

Kraków skarzbami słynący

1 Wawel zajmuje szczególne miejsce w historii i kulturze Polski

2 Krakowskie Sukiennice w nocnej iluminacji. Na ich tle — pomnik Adama Mickiewicza

3 Kopia Kaplicy Zygmunta na Wawelu, najwspanialsze dzieło architektury renesansowej





3

Kraków — niegdyś stolica Polski — słynący ze swych pięknych zabytków, jest dziś trzecim co do wielkości ośrodkiem przemysłowym Kraju. Poza hutnictwem rozwinięty jest tu przemysł maszynowy chemiczny i elektrotechniczny. Stanowi też poważne centrum naukowe i kulturalne — działa w nim 11 wyższych uczelni, placówki Polskiej Akademii Nauk, instytuty naukowe, 7 teatrów, filharmonia i 17 muzeów. Jest to miasto szczególnie atrakcyjne dla turystów krajowych i zagranicznych, którzy z jego zabytków poznają historię Kraju i narodu polskiego.

Teraz, kiedy drzewa pokryły zielone liście, kiedy rozkwitły akacje — wawelskie wzgórze mieni się tysiącami kolorów i jest miejscem nie tylko licznych wycieczek turystycznych, ale miejscem spa-

cerów mieszkańców Krakowa. Kolorami mieni się nie tylko sama zewnętrzna oprawa Wawelu — kolorowe, pełne uroku i czaru, jest przecież wawelskie wnętrze. Wawel żyje nie tylko historią,

żyje także teraźniejszością. Tu w Sali Senatorskiej — na której ścianach wiszą wspaniałe, słynne arras — odbywają się koncerty z okazji wizyt dostojnych gości, tu przyjmuje się prezydentów i

premierów — tu przyjmuje się wybitnych uczonych, twórców kultury, a także ludzi szczególnie zasłużonych dla Kraju. Jest więc Wawel dziś nie tylko unikalnym obiektem muzealnym, ale także poważnym ośrodkiem kulturotwórczym. Wawel, uważany za pomnik historii, kultury i sztuki jest jak najściślej związany z ambicjami Polski i w jego dziejach w pełni znajdują swoje odbicie losy Kraju i narodu.

Najcenniejszą — jak to określają znawcy — jest znajdująca się na Wawelu kolekcja arrasów, jedyna tego rodzaju na świecie. Król Polski Zygmunt August zamawiał w najlepszych wówczas w Europie warsztatach tkackich arras. Realizacja tego przedsięwzięcia trwała 20 lat. W chwili śmierci króla kolekcja arrasów liczyła 350 sztuk, w tym 150 wykonanych na specjalne zamówienie królewskie, zgodnie z określą tematyką i rozmiarem kształtów tkanin. W czasie okupacji hitlerowskiej arras przeszły swoją historię, ale po wojnie — zdekompletowane wprawdzie — wróciły ponownie na Wawel.

Drugą po arrasach pozycją, która na długo pozostaje w pamięci tych, którzy mieli szczęście tu być, jest skarbiec koronny. Tu znajdują się np. szczyrbec koronacyjny, miecz królów polskich. Tradycja wiąże go z Bolesławem Chrobrym. Pośród złotych łańcuchów jeden, niezwykle pięknej roboty, należał do króla Zygmunta Augusta. Są tu dary dla zwycięzcy spod Wiednia Jana III Sobieskiego. Bogaty, kąpiący od złota płaszcz orderowy, dar króla francuskiego Ludwika XIV, oraz miecz i kapelusz orderowy, dar papieża Innocentego XI. Skrzą się drogimi kamieniami buławy hetmańskie i buzdygany, naczynia ze złota i srebra, wyroby z kości słoniowej...

Zbrojownia — zgromadzone tu broje, kopie, miecze, rapiry, szable, strzelby, zestawy bardzo pięknych i cennych sztyletów. Są tu okazy jedyne w świecie, jak np. kopia cesarska, broje z XIV i XV wieku, z których jedna jest zabytkiem unikalnym, posiada bowiem ochronę nóg.

Zapoznanie się ze wszystkimi zabytkami zgromadzonymi na Wawelu wymaga kilkudziesięciu godzin.

Nieustannie prowadzone są na wzgórzu wawelskim prace konserwatorskie, które ujawniają coraz to nowe tajemnice. Pod zamkiem odkryto stare budowle. Po poddaniu ich pracom architektoniczno-konstrukcyjnym w przyszłości udostępni się je zwiedzającym.

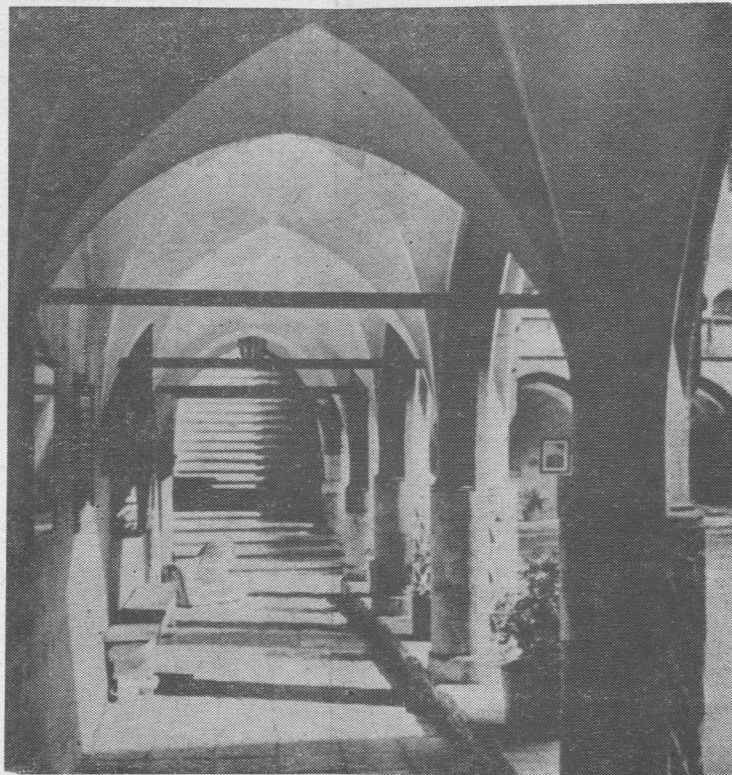
Centralnym placem Krakowa jest Rynek Główny o prostokątnym układzie z szachownicą odchodzących od niego ulic. Stary jak dzieje o-

Dalszy ciąg na stronie 28

siadłej tu ludności. Na rynku i wokół rynku usytuowanych jest wiele budowli świeckich i sakralnych, które stanowią zabytki klasy zerowej. Do szczególnie cennych, pięknie odrestaurowanych (obecnie trwają tu dalsze prace konserwatorskie) należą znajdujące się pośrodku rynku — Sukiennice. Ich dzisiejsza forma jest wynikiem wielu przemian budowlanych. Pierwsze zapisy o Sukiennicach znajdujemy w przywileju rotacyjnym, koronacyjnym z 1257 roku, gdzie określane są jako kramy, w których „sukna będą sprzedawane”. Te pierwsze Sukiennice były zapewne zbudowane z kamienia i drewna, natomiast nowe, murowane Sukiennice, powstały w 1358 roku. W 1555 r. pożar strawił Sukiennice, ale odbudowano je jeszcze wspólnie i piękniejsze. Zachwyca nie tylko bogata forma architektoniczna, ale także niezwykłe ozdoby, wykonane przez wielkich mistrzów sztuki kamieniarskiej i metalowej, jak np. maszkarony, hełmy bocznych wieżyczek, żelazne drzwi itp.; niezwykle pięknie prezentują się renesansowe attyki.

Budynek ma dwa poziomy, na dole mieszczą się kramy (teraz w czasie prac konserwatorskich postanowiono nadać im pierwotny kształt), a na piętrze znajdują się sale Muzeum, gdzie zgromadzono dzieła malarstwa polskiego.

Na zewnątrz pod arkadami Sukiennic czynne są sklepy z pamiątkami i kawiarnie. W tym jedna z nich „Noworol” odnowiona została w stylu secesyjnym. Sukiennice żyją



Fragment sklepień gotyckich pod arkadami Collegium Maius

tak jak dawniej, stanowią obiekt handlowy, są szczęśliwym połączeniem zabytku z jego funkcją użytkową.

Budowlą obok Sukiennic, która zasługuje na to, aby obejrzeć zwiedzając Kraków, jest wieża ratuszowa, pozostałość po dawnym gmachu ratusza, wzniesionym w

XIV w., a powiększonym jeszcze w połowie XVI. W czasie pożaru, podobnie jak Sukiennice, ratusz uległ zniszczeniu. Poza restauracją wieży ratuszowej, przeprowadzoną w latach 1783—1784 oraz w 1928 roku, obecne władze miejskie podjęły w 1960 roku szerokie prace konserwator-

skie i adaptacyjne, które przywróciły temu zabytkowi dawny, gotycki charakter, przez usunięcie części obmurowań pochodzących z XVIII wieku. Zrekonstruowano sale na I piętrze, usunięto z piwnic znajdujących się pod wieżą ratuszową, które niegdyś stanowiły więzienie miejskie, zwąły zalegającej tam ziemi i urządzono tu w 1962 roku stylową kawiarnię. Pozostała część ratusza znajduje się pod zarządem Muzeum Historycznego miasta Krakowa. Na I piętrze urządzono salę recepcyjną, w której zgromadzone dokumenty, dotyczące rozwoju samorządu miejskiego oraz wysokie odznaczenia, nadane Krakowowi przez Radę Państwa, a także odpisy aktów nadających obywatelstwo honorowe niektórym zasłużonym dla tego miasta obywatelom. W sali na II piętrze zgromadzone dary i pamiątki, które otrzymał Kraków od delegacji zaprzyjaźnionych miast, natomiast na parterze można oglądać broń związaną z historią Krakowa.

Trzecim, cennym zabytkiem znajdującym się w obrębie Rynku, jest Kościół Mariacki, wybudowany w XIII wieku. Posiada dwie wieże, z których wyższa zwieńczona jest piękną koroną. Wewnątrz Kościoła Mariackiego znajduje się ołtarz Wita Stwosza. Unikalne dzieło, wykonane w drzewie lipowym, gdzie wielkość figur odpowiada wielkości człowieka. Powstało w XV wieku, jest dokumentem o szczególnym znaczeniu, gdyż postacie tego ołtarza przybrane są w stroje mieszczek i mieszczan krakowskich, jakie wówczas były noszone. Ołtarz, podobnie jak arsy, wywieziony z Krakowa w czasie okupacji, powrócił szczęśliwie na swoje miejsce.

Nie można również pominąć najstarszego polskiego uniwersytetu — Uniwersytetu Jagiellońskiego, założonego przez Kazimierza Wielkiego w 1364 roku. Już w drugiej połowie XV i na początku XVI wieku słynął on w całej Europie z wysokiego poziomu matematyki, astronomii i geografii. Tu pobierali nauki najwybitniejsi luminary polskiego renesansu: Mikołaj Kopernik, Andrzej Frycz Modrzewski i Jan Kochanowski.

W zachowanej najstarszej części Uniwersytetu Jagiellońskiego, zbudowanej w XV w. Collegium Maius, mieści się obecnie muzeum, gdzie zebrane są liczne eksponaty, obrazujące dzieje i rolę tej uczelni.

Uniwersytet Jagielloński jest także i dziś uważany za jedną z najlepszych wyższych uczelni na świecie. W 1964 roku obchodził 600-lecie swego istnienia, uroczystość ta ściągająca do Krakowa uczonych z całego świata.

Kraków skarbami słynie w całym świecie.

HALINA GUGAŁOWA

Rynek Główny w Krakowie z widokiem na Kościół Mariacki ze słynnym ołtarzem Wita Stwosza





En mars 1945, Gdańsk n'existait pratiquement pas. 75% des bâtiments étaient en partie ou totalement détruits. Il n'y avait ni eau, ni lumière, ni gaz, ni communications. Le centre historique était détruit à 90%. Dans le champ de ruines on devinait difficilement le dessin des rues. Inexistants étaient aussi les chantiers navals et le port.

Combien fallut-il de courage et d'obstination pour rendre vie à la cité! Et le miracle a été accompli dans des conditions impossibles, alors que tout manquait au départ. Combien d'amour il a fallu pour relever de ses ruines ce qui est aujourd'hui un des plus beaux centres historiques du monde. 380 monuments ont été recréés fidèlement à partir de matériaux iconographiques, les ruelles, les détails ont été reconstitués avec tant de piétisme que l'ensemble n'est que charme et beauté.

Aujourd'hui la Vieille Ville historique est aussi quartier d'habitation, centre touristique et culturel de Gdańsk. Les plus précieux monuments s'y trouvent: l'église sainte-Marie, l'Hôtel de Ville avec ses intérieurs uniques, la Grande Armurerie considérée comme une des plus belles constructions Renaissance en Europe, la célèbre grue de Gdańsk, un accent caractéristique du port millénaire, etc...

Aujourd'hui Gdańsk compte plus de 400 000 habitants dont la moitié est née dans la cité après la guerre. Les nouveaux quartiers ont poussé, vastes et aérés. Les différentes branches de l'industrie y sont florissantes il n'est que de citer la mécanique, l'électronique, la chimie, l'industrie alimentaire et surtout les chantiers navals qui emploient 17 000 personnes et dont la production journalière est de 25 millions de zlotys.

Lors de sa visite en 1967, Charles de Gaulle déclara que Gdańsk était le symbole de la victoire et de la grandeur, le symbole de l'avenir de la Pologne. Il se rendit entre autres à Westerplatte, il se rendit aussi au cimetière français où reposent 1320 victimes de l'hitlérisme. „Gloire aux Français qui sont tombés pour la France et la Pologne” écrit encore de Gaulle. Gdańsk est un bel exemple de fraternité franco-polonaise, son histoire de prouvé.



Gdańska Starówka to nie tylko dzielnica mieszkaniowa, lecz także centrum turystyczne i kulturalne

Na trasie wizyty Prezydenta Francji

Gdańsk-miasto serdeczne

**O Gdańsku mówi się, że „jest symbolem zwycięstwa, symbolem wielkości, symbolem przyszłości Polski”.
Tutaj też, niedaleko, monumentalny pomnik Obrońców Wybrzeża na Westerplatte, przypomina o miejscu, gdzie w 1939 roku rozpoczęła się najstraszliwsza z wojen, a zarazem o miejscu, które stało się synonimem bezprzykładnego męstwa.**

Nikt, przyjeżdżający do Gdańska, nie ukrywa podziwu dla wielkiego dzieła odbudowy doszczętnie zniszczonego miasta, dla jego dzisiejszej urody i rozkwitu.

„Wjeżdżamy na Długi Targ. Resztki ratusza, resztki Dworu Artusa... Wszędzie płomienie i dymy. Coś chyba zostało z Kościoła Mariackiego, ale nie sposób dojrzeć. Tylko szлды i tabliczki z nazwami ulic nie chcą się palić i głośzą o tym, co było i co w oczach zmienia się w nicłość. Z piwnicy jakiegoś wielkiego handlu win i wódek wytryskuje ledwo widoczny, sinawy język spirytusowego płomienia. Jest dziwnie gorąco, jak-ko straszno i — zdaje się — wśród tego trzasku rozsypanych się murów, stukotu setek motorów i nawoływań woźniców — cicho. Uszy nie chcą przyjąć tego sztucznego gwaru i wsłuchują się w ciszę śmierci niegdyś ludnego i tak bogatego miasta”. Tak pisał o Gdańsku jeden z pierwszych jego kronikarzy, który przyjechał tu wraz z wyzwajającymi oddziałami wojska.

W marcu 1945 r. miasto praktycznie nie istniało. Zniszczeniu całkowitemu lub częściowemu uległo 75 proc. budynków. Nie było wody, światła, gazu, komunikacji. Zabytkowe śródmieście zrujnowane w ponad 90 proc. — uległo całkowitej zagładzie. Z obiektów użyteczności publicznej ocalały tylko trzy. Z setek gotyckich, renesansowych, barokowych kamieniczek — przetrwało kilkanaście. Wśród olbrzymiego rumowiska z trudem dostrzegano się zarysy dawnych ulic. Jeden z najświetniejszych zespołów zabytkowych Europy — przestał istnieć. Przestały też istnieć liczne zakłady przemysłowe, stocznie. Zamari port.

W takim stanie Polska przejmowała we władanie Gdańsk. Z głębokim przeświadczeniem, że — jak pisał Mickiewicz — „...miasto niegdyś nasze — będzie znowu nasze”. Z mocnym postanowieniem przywrócenia go do życia w jego najpiękniejszym, historycznym kształcie. Rekonstrukcja zabytkowego centrum, rozpoczęta w warunkach najtrudniejszych, kiedy brakowało rzeczy elementarnych: dachu nad głową i chleba — dzisiaj uważana jest za jedno z największych osiągnięć konserwatorskich w świecie. Dzisiaj Polska szczyści się tym, ale wtedy... ile trzeba było wysiłku, samozaparcia, entuzjazmu! Ile miłości do tego tak bardzo okaleczonego miasta ze strony ludzi, którzy niejednokrotnie znaleźli się tu w wyniku wojennych działań, na skutek zagmatwanych polskich losów — i tu znaleźli swój nowy dom. I szansę stworzenia nowego, lepszego narodowego i osobistego bytu. Czy wykrzystali tę szansę?

Okno szeroko otwarte

Odpowiedzią na to pytanie jest dzisiejsze oblicze Gdańska. Jego dumą i wizytówką jest zabytkowe śródmieście — odbudowane w całości. W oparciu o archiwalne materiały ikonograficzne, o zachowane przekazy — odtworzono 380 obiektów tak wiernie, z taką precyzją, że tysiące turystów wędrujących po starych uliczkach, zachwycających się gdańskim gotykiem, i renesansem, nie zastanawiają się co jest autentycznym, a co rekonstrukcją. Podziwiają po prostu urok tego wyjątkowego zespołu i ogrom wskrzeszonego piękna.

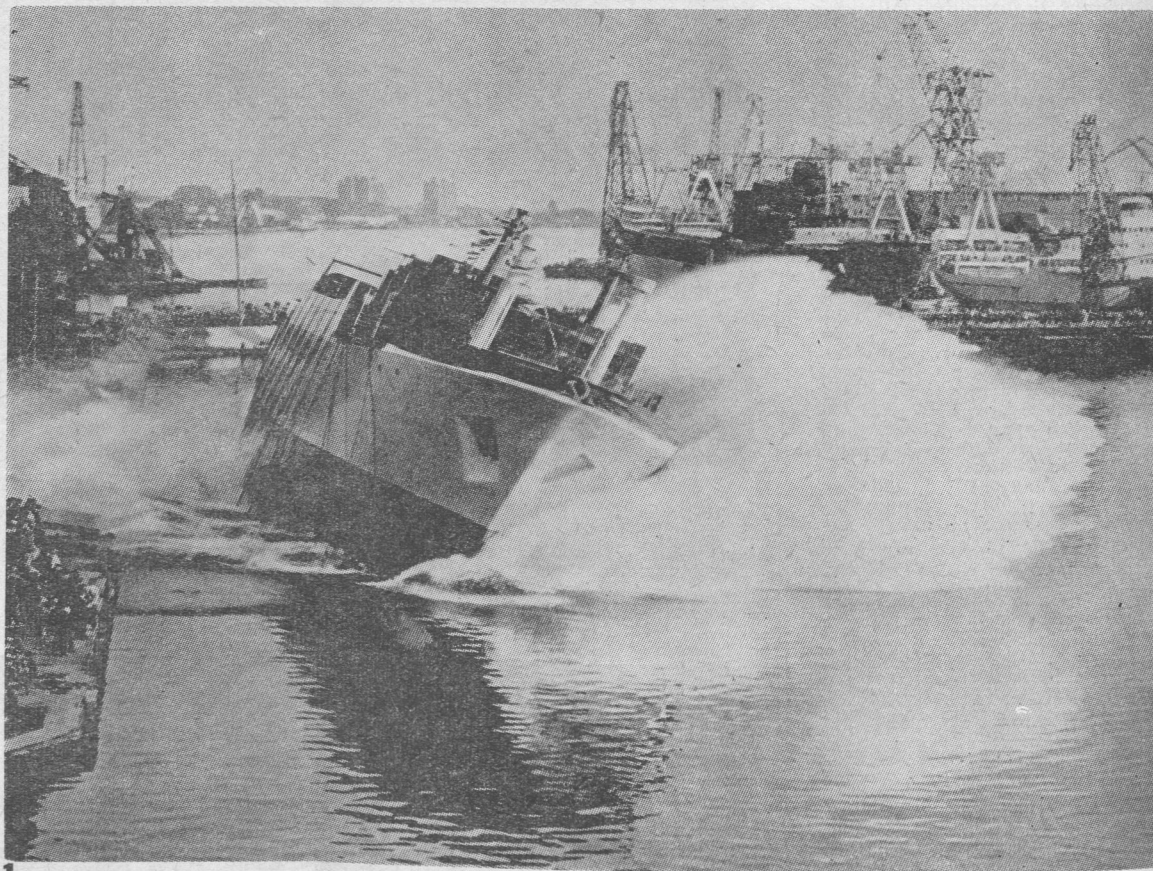
Dzisiaj Główne Miasto (bo taka jest nazwa zabytkowej „starówki”) jest dużą dzielnicą mieszkaniową, a nadto turystycznym i kulturalnym centrum wielkiej aglomeracji gdańskiej. Tu znajdują się najcenniejsze zabytki: Koś-

go portu; bogato zdobione kamieniczki Drogi Królewskiej... i wiele, wiele innych. Tu mieszczą się także liczne placówki kulturalne, a wśród nich muzea, domy kultury, Teatr „Wybrzeże” — uważany za jeden z bardziej interesujących w Kraju. Tu wędrują na niedzielne spacerki mieszkańcy ogromnych dzielnic mieszkaniowych — przytłoczeni skalą współczesnego budownictwa, zmęczeni monotonią stawianych metodą przemysłową wieżowców i „mrówkowców”.

Gdańsk dzisiejszy — to ponad 400 tysięcy mieszkańców, w tym 200 tysięcy urodzonych w tym mieście już po wojnie. To nowe dzielnice mieszkaniowe: Przymorze, Zabianka, Zaspą, Osiedle Młodych, Stogi — i inne. To wielkie zakłady przemysłu maszynowego, elektrotechnicznego, chemicznego, spożywczego, a przede wszystkim — okrętowego. Wśród nich Stocznia Gdańska z 17 tys. zatrudnionych i dzienną produkcją

osiągnęło największy postęp w budownictwie okrętowym w okresie powojennym, to nie ma wątpliwości, że Polska byłaby poważnym pretendentem do takiej nagrody. Rekord osiągnięty przez stoczniovców polskich, a w szczególności przez Stocznnię Gdańską, jest jednym z największych sukcesów przemysłowych ostatnich lat”. (W dniu, kiedy to piszę — w gdyńskiej Stocznii im. Komuny Paryskiej, zwodowano 48 statek przeznaczony dla francuskiej bandery).

Obok zakładów z długą, chlubną tradycją powstają w Gdańsku nowe, a wśród nich sztandarowa inwestycja: Port Północny — największy na Bałtyku, przystosowany do przyjmowania 150-tysięczników, z nowoczesną bazą przeładunkową węgla i paliw. Po zakończeniu całej inwestycji port będzie przeładowywał 70 mln ton towarów rocznie; już dziś pracuje baza węgla, na lipcowe święto gotowy będzie I etap najnowo-

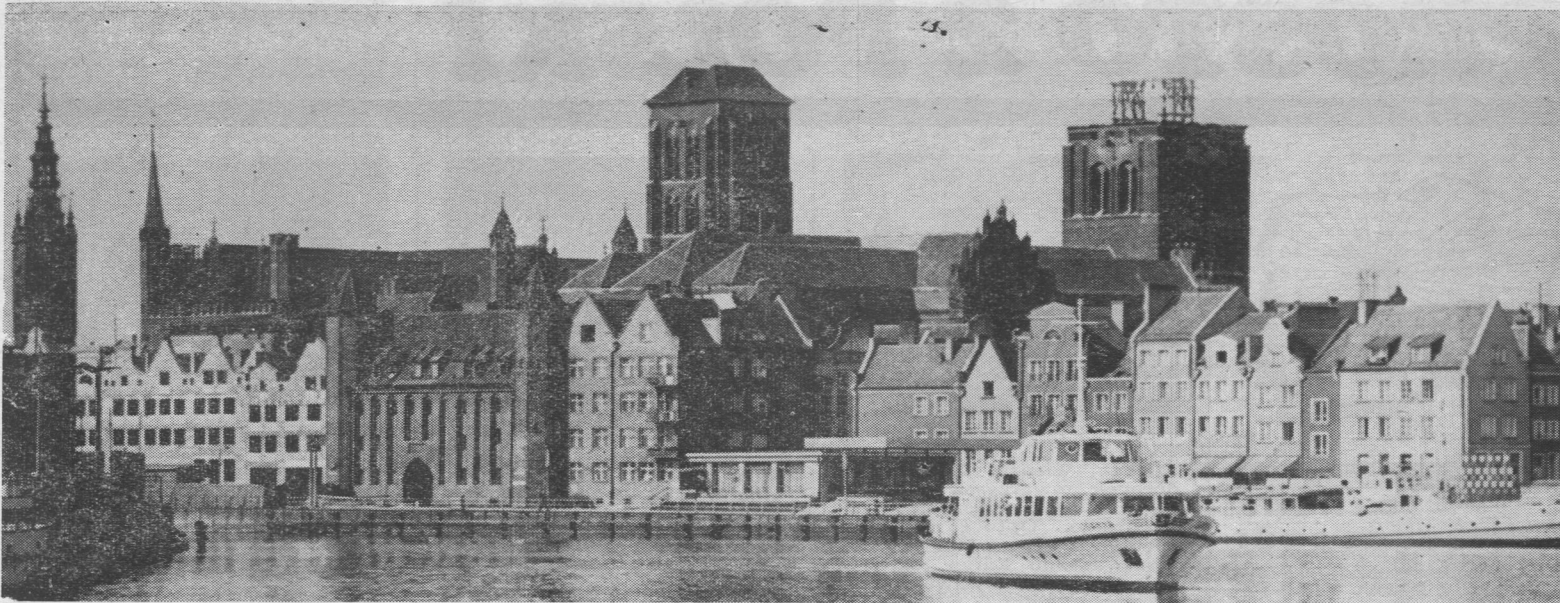


ciół Mariacki, Ratusz z unikalnymi wnętrzami (z jego wieży co godzinę dzwony grają pierwsze taktę Roty: „Nie rzucim ziemi skąd nasz ród”), Wielka Zbrojownia — zbudowana według projektu van Obberghena i uważana za jedną z najpiękniejszych renesansowych budowli w Europie; słynny Żuraw Gdański — charakterystyczny akcent wielkiego, tysiącletnie-

wartości 25 mln zł. Tu buduje się nowoczesne, wysoko w świecie cenione i przez kilkanaście krajów (a wśród nich Francję) kupowane statki pełnomorskie. Przed paru laty brytyjski „The Journal of Commerce and Shipping Telegraph”, któremu trudno zarzucić bezpodstawne komplementowanie, pisał: „Gdyby przynawano nagrodę międzynarodowemu państwu, które

ceńniejszej w Kraju rafinerii ropy naftowej. Jeśli dostęp do morza jest przysłowiowym oknem na świat — to Port Północny otwiera to okno szeroko na oścież.

Fachowców dla gospodarki morskiej, dla potrzeb Kraju i regionu, przygotowuje 6 gdańskich wyższych uczelni: Politechnika, Uniwersytet, Akademia Medyczna, Wyższa Szkoła Muzyczna, Wyższa



2
 Szkoła Sztuk Plastycznych, Wyższa Szkoła Wychowania Fizycznego. Gdańsk jest największym ośrodkiem kulturalnym i naukowym Polski północnej. Tu działają liczne placówki Polskiej Akademii Nauk, instytuty, wyspecjalizowane biura projektowe, głównie — jak przystało morskiej stolicy Kraju — związane z tą dziedziną gospodarki. Tu odbywają się międzynarodowe imprezy kulturalne, festiwale, prezentacje plastyczne. Czy można zresztą w kilku zdaniach, na paru stronach — przedstawić oblicze miasta, które przeżywa okres największego rozkwitu w swojej tysiącletniej historii?

Kraje od wieków związane

„W całej naszej historii — powiedział ostatnio w wywiadzie dla polskiej TV Prezydent Francji Valéry Giscard d'Estaing — Polska i Francja były razem szczęśliwe i były razem nieszczęśliwe. Takie są nasze dzieje”.

Symbolem tych związków jest w Gdańsku miejsce niezwykle: położony na wysokim, górującym nad Gdań-

skiem wzniesieniu, otoczony zielenią wojskowy cmentarz francuski — miejsce wiecznego spoczynku 1320 ofiar terroru hitlerowskiego, więźniów obozów zagłady, jeńców wojennych ze Stalagów w Starogardzie Szczecińskim, uciekinierów z obozów, partyzantów. „Chwała Francuzom, którzy padli za Francję i Polskę” — czytamy w księdze pamiątkowej cmentarza.

Pamiętamy zawsze i pamiętać będziemy o tej największej ofierze życia — złożonej we wspólnej walce ze wspólnym wrogiem. Te żołnierskie, znaczone prostymi krzyżami,

groby przypiętowały wielowiekowe braterstwo Polski i Francji.

Historia Gdańska przykładów tego braterstwa przynosi wiele, bardzo wiele. Wystarczy wymienić walki o Gdańsk podczas wojen napoleońskich, rozpoczęte zdobyciem miasta przez wojska X korpusu marszałka Lefebvre (a wśród nich polską dywizję gen. Giełguda) w maju 1807 roku, a zakończone, po ośmiomiesięcznym odpieraniu wojsk oblężniczych, klęską w styczniu 1814 r. Wystarczy przypomnieć, że w 1919 r. Francja była tym

państwem, którego przedstawiciele w Komisji Międzysojuszniczej reprezentowali pogląd, że „Gdańsk należy oddać Polsce z pełnią praw własności i pełną władzą suwerenną”. A potem — tego już przypominać nie trzeba, to zna każde polskie dziecko: rok 1939 i... ten cmentarz na wzgórzu. I jeszcze dokumentacja francuska pierwszych jednostek budowanych w Stoczni Gdańskiej i wzajemne, coraz szersze kontakty kulturalne, handlowe, zwyczajne — przyjacielskie.

IZABELLA GRECZANIK

3

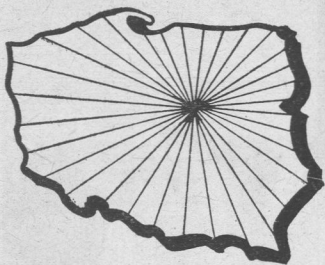


1
 W gdyńskiej Stoczni im. Komuny Paryskiej buduje się statki również dla Francji

2
 Tak wygląda gdańska Starówka od strony Motławy. Po lewej widoczne wieże ratusza i Kościoła Mariackiego

3
 Położony na górującym nad miastem wzgórzu wojenny cmentarz francuski — miejsce wiecznego spoczynku 1320 ofiar hitlerowskiego terroru

PROSTO Z POLSKI



SZKOŁY PRZYSZŁOŚCI

Jaka będzie polska szkoła za lat dziesięć, dwadzieścia w 2000 roku? Na pytanie to trzeba odpowiedzieć już teraz. Wielu specjalistów pracuje nad przyszłymi programami kształcenia, nad nowoczesnymi metodami nauczania i wyposażeniem szkolnych pracowni w skomplikowane, ale także ułatwiające naukę urządzenia elektroniczne. Nad kształtem przyszłych placówek oświatowych, ich wyglądem, wielkością, najbardziej funkcjonalnym rozkładem pomieszczeń, zastanawiają się architekci i konstruktorzy. Dowodem tego jest choćby skromna uroczystość, jaka odbyła się w Ministerstwie Oświaty i Wychowania. Minister Jerzy Kuberski wręczył dwie nagrody: dwa wyróżnienia ubiegłorocznym absolwentom Politechniki Warszawskiej za ich prace dyplomowe o nowoczesnych rozwiązaniach placówek oświatowych.

Otrzymali je architekci: Piotr Gocławski za projekt — „Szkoła podstawowa” i Hanna Szmalek za pracę „Ognisko wychowawcze dla dzieci i młodzieży” oraz konstruktorzy: Andrzej Zabielski i Andrzej Borowiecki za projekt budynku szkolnego w konstrukcji żelbetowej, prefabrykowanej i szkieletowej. Prace te zostały wysoko ocenione przez fachowców. Laureatom należy więc tylko życzyć, by zostały one kiedyś wykorzystane w praktyce.

SREBRNY JUBILEUSZ WIEDZY POWSZECHNEJ

W bieżącym roku mija 25 lat od powstania na terenie Kraju Towarzystwa Wiedzy Powszechnej, powołanego do popularyzacji różnorodnych

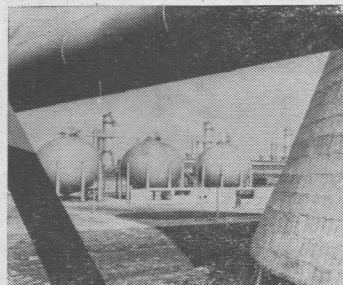


dziejzin wiedzy. Duży jest dorobek towarzystwa w minionym ćwierćwieczu na Kielecczyźnie. Oprócz odczytów spotkań z ciekawymi ludźmi, wprowadzono kursy języków obcych, przygotowawcze na wyższe uczelnie. O rozmiarach i rozwoju działalności towarzystwa świadczą dane liczbowe. W 1951 roku zorganizowano 123 odczyty, zaś w roku oświatowym 1973—1974 było ich już ponad 10 tysięcy. Jako jedno z pierwszych województwo kieleckie powołało uniwersytety powszechne. W latach 1973—1974 liczba ich wzrosła do 150, przy tym ponad 80 proc. na wsi. TWP na Kielecczyźnie rozwinęło szeroką działalność wśród młodzieży, poprzez cykle spotkań dyskusyjnych pn. „Młode pokolenie Polski Ludowej”. Jedną z najnowszych inicjatyw oświatowych towarzystwa są kluby Miłośników Teatrów Telewizji, które zdobyły sobie sporo zwolenników na terenie woj. kieleckiego.

STYLOWE TKANINY DLA ZAMKU

Spółdzielnia „Rękodzieło Artystyczne” w Łodzi, która specjalizuje się w rekonstrukcji zabytkowych tkanin, przystąpiła do prac nad odtworzeniem 6 stylowych tkanin dla Zamku Królewskiego w Warszawie. Łącznie tkackie i konserwatorzy zrekonstruują 800 m kw tkanin.

Znajduje się wśród nich tkanina przeznaczona dla „Sali Audiencyjnej” zamku. Odtworzona ona zostanie na podstawie ocalałych z ostatniej wojny resztek tkaniny przechowywanej w Muzeum Narodowym. Dla „Sali Podkomorzego” zrekonstruuje się trzy inne tkaniny na podstawie dokumentacji opracowanej przez historyków sztuki i plastyków. W podobny sposób odtworzona będzie tka-



nina dla tzw. Złotego Gabinetu. Warto przypomnieć, że spółdzielnia korzysta z pomocy naukowców i przyczyniła się do wzbogacenia wnętrza m. in. pałacu w Wilanowie oraz muzeów w Nieborowie i Krakowie.

STREFY CISZY NA POJEZIERZU SUWALSKIM

W bieżącym roku strefą ciszy na Suwalszczyźnie zostały objęte jeziora Hańcza, Wigry, Białe Wigierskie, Długie, Pierły, Krzywe, Muliczne, Dowcień, Kolesne, Rospuda, Wiżajny, Okrągłe oraz rzeki Czarna Hańcza i Rospuda. Strefa ciszy obejmuje również przyległe tereny w promieniu 300 m.

W okresie od 1 maja do 15 września przez całą dobę w wymienionych rejonach obowiązuje zakaz wywoływania hałasu uciążliwego dla otoczenia, a szczególnie przez użytkowanie sportowego i turystycznego sprzętu pływającego z silnikami spalinowymi i przyczepami nie posiadającymi urządzeń tłumiących, posługiwanie się aparatami radiowymi, megafonami, głośnikami i instrumentami muzycznymi w sposób przeszkadzający innym osobom. W strefie ciszy pojazdy mechaniczne nie mogą używać sygnałów dźwiękowych.

TYGODNIOWA GAWĘDA

Zakończył się Sezon Teatru Narodów, organizowany pierwszy raz w Polsce, w Warszawie. Wybór Polski jako miejsca tej imprezy przyjęliśmy jako zaszczytne wyróżnienie Kraju, polskiej kultury i polskiego teatru. Myślę, że i w tej dziedzinie sztuki,



ki, podobnie jak w innych, nie mamy się czego wstydzić, a wręcz przeciwnie, są powody do dumy.

Polski teatr, mający piękne artystyczne i patriotyczne tradycje, znajduje się na wysokim poziomie. Są zespoły teatralne, o których głośno za granicą, na których przedstawieniach trzeba długo się stać o bilety, bo widowiska są zawsze pełne widzów. Do takich należy np. Teatr Narodowy w Warszawie czy Teatr Stary w Krakowie.

Polska ma też świetnych reżyserów, jak Wajda, Hanuszkiewicz, Szajna lub Dejmk, który ostatnio wystawił z wielkim sukcesem polską prapremierę „Diabłów z Loudun” Krzysztofa Pendereckiego, oraz eksperymentatorów i twórców nowej formuły teatralnej, jak Grotowski, którego zna — bez przesady — cały kulturalny świat.

Co istotne, sztuka teatralna nie jest w Polsce elitarna. Dzieła w kraju 67 teatrów, które dysponują 32 tysiącami miejsc. Gdyby wszystkie były wykorzystane przez 250—270 dni w roku, dałoby to liczbę 8,6 mln widzów, a z dodaniem spektakli wyjazdowych poza stałe siedziby teatrów ok. 10—10,6 mln w skali roku. Faktycznie teatry polskie mają 7,2 mln widzów, czyli około 70-procentową frekwencję. Są kraje, w których mogłaby ona uchodzić za wymarzoną. Ale w Polsce oceniana jest jako średnio dobra, co bynajmniej ani władz kulturalnych, ani samych teatrów nie satysfakcjonuje. Oczywiście frekwencja ta jest różnicowana. Np. Teatr Narodowy osiąga ją w 83 proc. a Teatr Mały w blisko 100 proc. Są natomiast teatry, w których widowiska jest zapelniona zaledwie w połowie. Czynnikiem decydującym jest dobry repertuar i wysoki poziom artystyczny przedstawień. Liczne przykłady wskazują, że sztuki obliczone na przeciętne i niewyrobione gusta, tzw. łatwe nie cieszą się dużym powodzeniem publiczności teatralnej. Publiczność ta jest wyrobiona teatralnie, nie idzie na tandetę i łatwinę. JERZY

UN BARRAGE — CENTRALE HYDRAULIQUE

Le barrage qui a été construit à Włocławek, sur la basse-Vistule, fait aussi office de centrale hydraulique. Cette centrale a été conçue au départ en tant que polygone expérimental servant à la construction d'autres centrales du même genre sur la Vistule.

Sa mise en marche a confirmé les résultats qu'on attendait d'elle. D'une puissance de 168 MW, la centrale sert à la régulation de l'échange d'énergie électrique des pays du Conseil d'Assistance Economique Mutuelle, elle adoucit les brusques déficits de puissance dans le système par suite des avaries d'autres centrales et elle travaille à plein rendement pendant les heures de pointe énergétique. Une telle centrale qui est desservie par seulement 35 personnes, présente de nombreux avantages: elle ne pollue pas l'environnement et n'a pas besoin du charbon pour son fonctionnement, en plus, en régularisant le cours du fleuve, elle ouvre une nouvelle voie d'eau. Les spécialistes prévoient 5 autres barrages identiques sur la Vistule, mais le coût élevé de la production fait reculer le début des travaux, il faudra attendre 1980—1990.

LA GRANDE CHANCE DE ZAMOŚĆ

La nouvelle réforme administrative qui a divisé le territoire de la Pologne en 49 voïvodies d'importance mo-



yenue, constitue une grande chance pour d'anciennes villes de district en leur procurant la possibilité d'un grand bond en avant. C'est le cas de la ville historique de Zamość dont le complexe urbain Renaissance attire les touristes de partout. Passée au rang de voïvodie, l'ancienne ville de district aura à gérer un territoire de 7000 km² habité par 467 000 personnes.

Depuis le 1er juin — date d'application de la réforme, c'est la fièvre. Il faut saisir à fond la chance de développement offerte. Dans cette nouvelle voïvodie seulement 18% de la population habite les villes, la région est essentiellement agricole même si elle tend à posséder quelques industries. Il faut intensifier la culture des céréales, des végétaux industriels, des vergers. Les industries de transformation seront liées aux matières premières de la région avant tout.

Quand à la ville elle-même, son embellissement va bon train. Une belle voïvodie posée dans une très belle région.

UN MODELE DU RESEAU ROUTIER POLONAIS

Les études se rapportant au programme de développement du réseau routier polonais, sont closes. Ce programme a été l'objet de plusieurs années d'études et a bénéficié de l'aide d'experts de l'ONU. Le réseau arrêté prévoit la modernisation de 10 000 km de routes qui constituent des liaisons internationales (entre autres les routes qui relient Berlin à Terespol à travers la Pologne) et toutes celles qui relient entre elles les centres régionaux. En outre,



des rectifications seront faites sur 22 000 km de routes régionales.

En l'an 2000, il y aura en Pologne 6004 km environ de voies à trafic rapide qui seront soit des autoroutes, soit des routes dites exprès. D'ici 1985, donc au cours des dix prochaines années, au moins 3600 km de voies à trafic rapide devraient être construites.

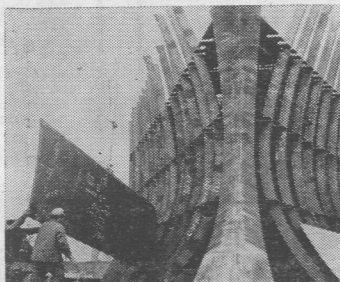
EN COURANT

Le poisson asiatique du fleuve Amour, le „tolpyga”, a été lâché dans la lagune de Szczecin. Ces poissons consomment une grande quantité de plancton, donc ils auront à remplir un rôle pratique tout d'abord. Les premiers résultats montrent que les poissons se sentent bien dans la lagune.

Une église en bois du village de Nowa Wieś dans la voïvodie de Nowy Sącz, a été la proie des flammes, malgré les efforts des pompiers. C'est là une grande perte, l'église datait du XVIII^e siècle et figurait dans la première classe des monuments.

Un comédien qui monte: Wojciech Pszoniak (qui joue dans le film de Wajda „La terre de la grande promesse”) a reçu dernièrement le prix Boy-Zeleński de la Critique Théâtrale pour ses acquis dans la pratique de son métier au cours de l'année 1974.

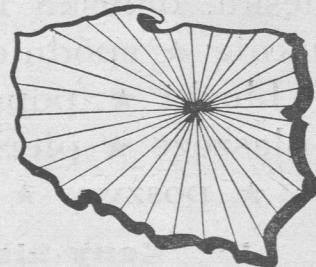
Dans une carrière près de Pułtusk, on a mis au jour une épée du XI^e siècle parfaitement conservée. D'une longueur de 84 cm elle a conservé en partie sa poignée. Elle a été remise au poste de secours archéologique de Varsovie.



L'AIR DU TEMPS

Des enfants naissent tous les jours, sous tous les cieux, rien d'extraordinaire à cela. Mais ce n'est pas tous les jours que vient au monde le trente-quatrième millionième habitant d'un pays. C'est arrivé le 11 juin dernier pour la Pologne. Son trente-quatrième millionième citoyen est natif d'Elbląg et, conformément aux statistiques qui assurent que beaucoup plus de garçons que de filles naissent en Pologne, c'est un garçon: Paweł. D'ailleurs cette nuit-là (Paweł est né à 0 h 55), dix garçons se mirent à hurler dans la clinique d'Elbląg et seulement deux filles.

En 1944, la Pologne comptait 22 700 000 habitants, ainsi en près de trente et une années, la population de la Pologne a nettement augmenté. Et puisque les statistiques disent parfois vrai et que les ordinateurs sont choses sérieuses (ils avaient prévu la ville d'Elbląg justement), voyons ce qu'on peut encore apprendre. La Pologne occupe en Europe la septième position quant à la population et on nous assure que cette position fut la même aux temps des Piasts quand, dans ses frontières, elle comptait tout juste quelque 1 250 000 habitants! Dans le monde, la Pologne occupe la vingt-deuxième position. Mais on se marie de plus en plus et bien que les jeunes ménages ne veulent pas fonder de familles nombreuses, ils ont tout de même des enfants. Les ordinateurs prévoient pour 1978, le trente-cinq millionième Polonais qui naîtra sûrement dans une ville car l'exode des ruraux vers les agglomérations s'accroît. Penser qu'aux temps des Piasts cinq personnes en moyenne vivaient au kilomètre carré alors qu'à l'heure actuelle cette moyenne est de cent huit au kilomètre carré! „Vivre à la ville mais soupirer après la campagne”, voilà le mot d'ordre de l'homme moderne!



En direct de Pologne

LENG-PICARD ET C-IE

**Telewizory,
radioodbiorniki,
lodówki,
maszyny do prania
i inne artykuły
gospodarstwa
domowego**

**16, Place de la Liberté;
423, rue de Lannoy
Telefon: 75.44.01
ROUBAIX (NORD)**

**»MISS COUTURE«
A. HUDYKA**

Magazyn: 55, rue de Bouvines
LILLE (Fives) tel. 52-08-87
Siedziba: 199, rue de Paris
LILLE

tel. 53-10-03

Konfekcja
męska, damska i dziecięca
suknie ★ spódnice ★ swetry
★ bluzki ★ popeliny, tergal
i płaszcze ★ pierze ★ wsypy
★ poszwy ★ damasy

Ceny niskie

Na żądanie wysyłamy próbki

»MISS COUTURE«

B. DOWOJNA - BIENAIME

Tłumaczka przysięgła przy wyższych sądach w Paryżu

23, quai de la Tournelle - PARIS (5e)

Metro: PONT - MARIE

Telefon: ODEon 41-17

Tłumaczenia urzędowe ważne w całej Francji

PKO

**23, rue Taitbout Paris IX-ème
Tél. 824-42-02
Métro: Chaussée d'Antin**

**BANK
POLSKA
KASA OPIEKI S. A.**

- **Udziela wszelkich informacji osobiście, telefonicznie i korespondencyjnie.**
- **Przyjmuje zlecenia z FRANCJI do POLSKI na towary PKO oraz pieniądze dla rodzin i znajomych w Polsce. Dostawa towarów i wypłaty w gotówce są dokonywane w miejscu zamieszkania odbiorcy.**
- **Przekazuje wpłaty na koszty podróży dla osób zaproszonych z Polski do Francji.**
- **Przyjmuje wkłady na oprocentowanie oraz załatwia wszelkie inne operacje bankowe.**
- **Na żądanie wysyłamy prospekty, cenniki i materiały informacyjne.**

**USŁUGI PKO są
najbardziej korzystne.**

Rodaku! Chcesz zjeść i wypić po polsku, wstąp do

RESTAURACJI

w Sklepie Polskim (firma Brzostek)

przy 11, rue Jouffroy, Paris 17-ème, tel. 622-55-52
Métro: Wagram - Rome - Malesherbes; Autobus: nr 31 z Gare du Nord z Place Charles de Gaulle lub nr 53 z Place de l'Opéra, przystanek kolejowy: Pont-Carinet.

Chcesz urządzać przyjęcie z okazji: chrzcina, Komunii Świętej, imienin czy wesela, dzwoń do nas. A jeśli chcesz otrzymać produkty polskie i z Polski w domu, napisz zaraz a dostaniesz wykaz towarów z cenami i warunkami przesyłki.
Sklep czynny od 10 do wieczora. W niedzielę nieczynny.

WYTNIJ I PRZESŁIJ DO REDAKCJI

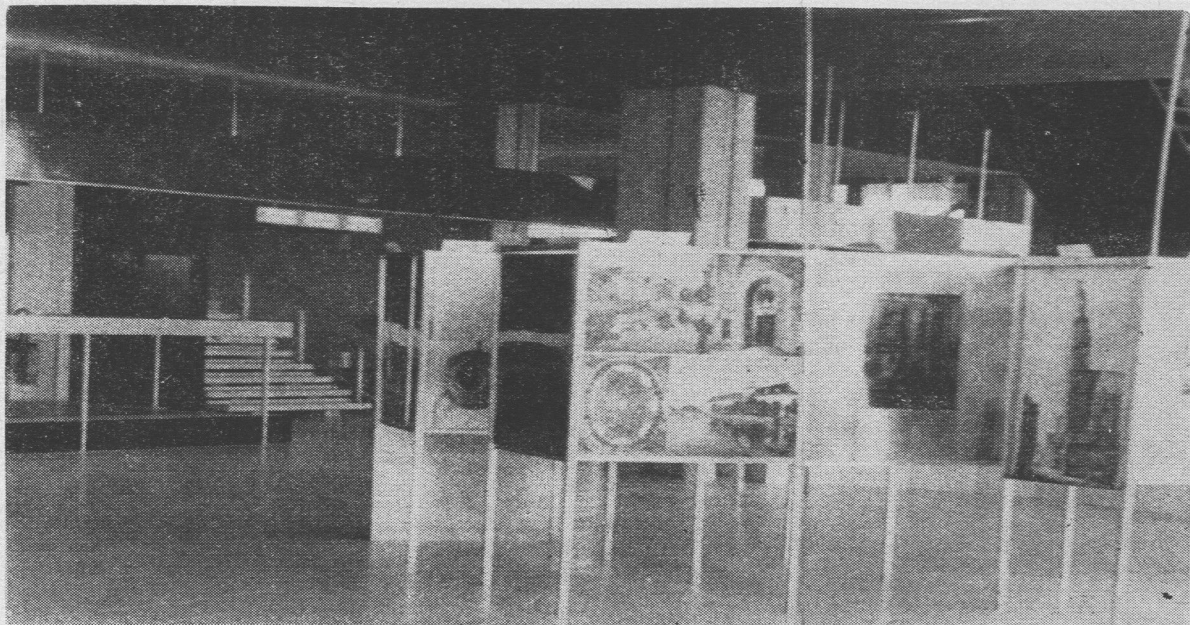
Nazwisko (Nom) _____ Imię (Prénom) _____

Adres (Adresse) _____

Pragnę zaprenumerować TYGODNIK POLSKI na 1 rok —
6 miesięcy — 3 miesiące.

Je voudrais m'abonner à la SEMAINE POLONAISE pour
1 an — 6 mois — 3 mois.

(Niepotrzebne skreślić — Rayer les mentions inutiles)

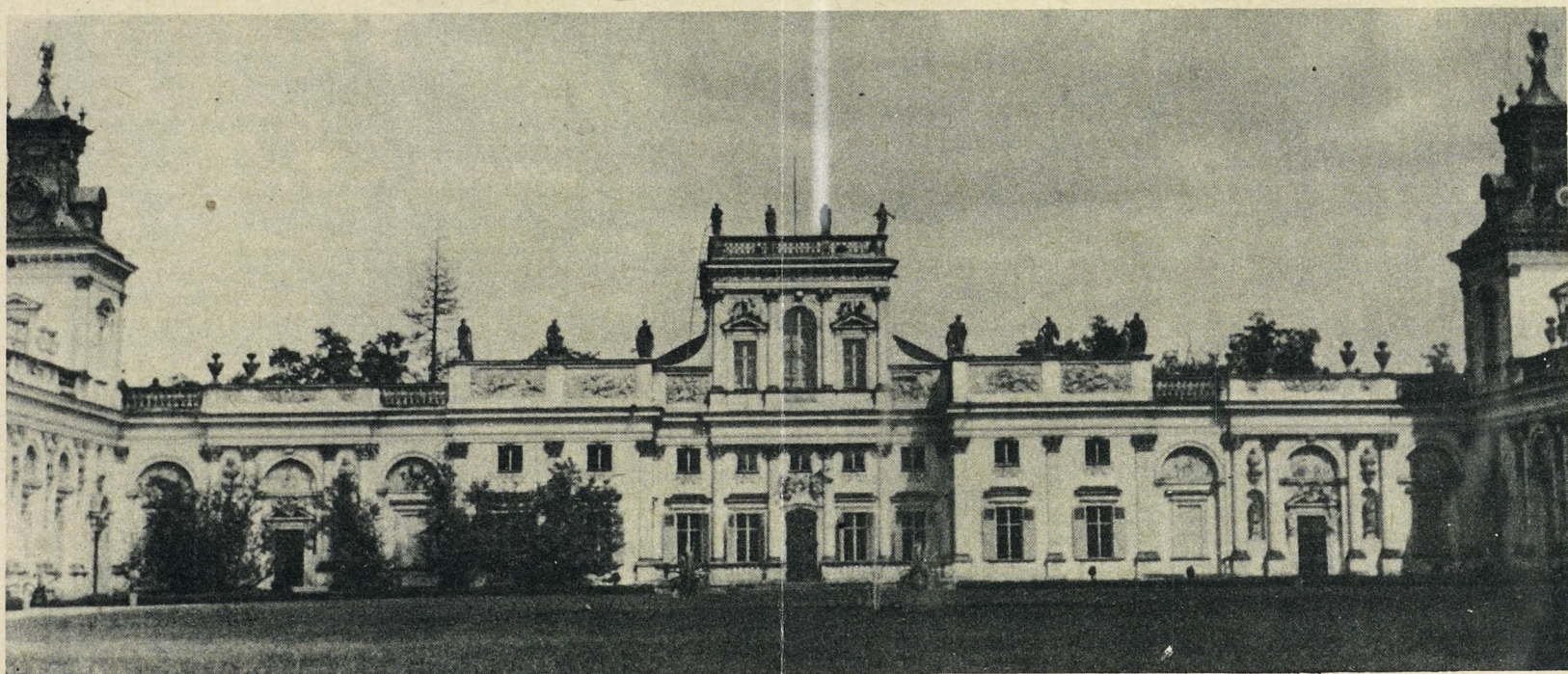
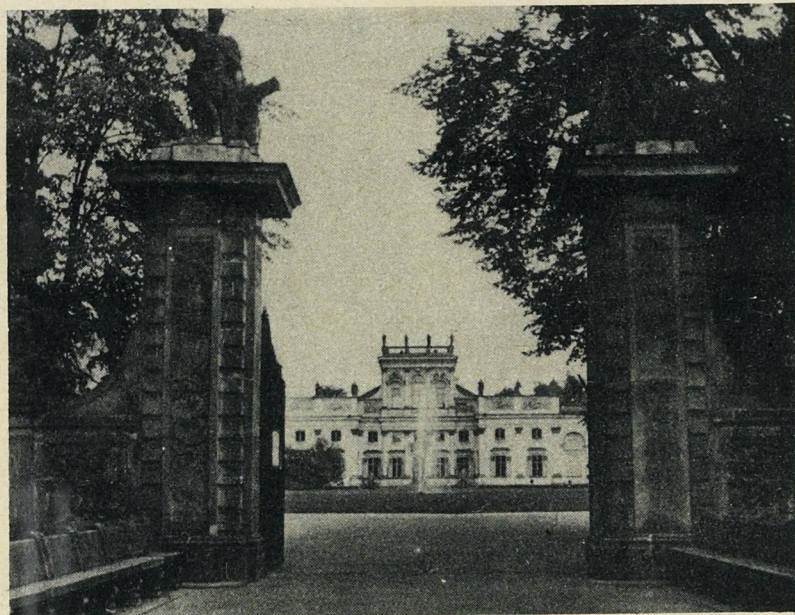
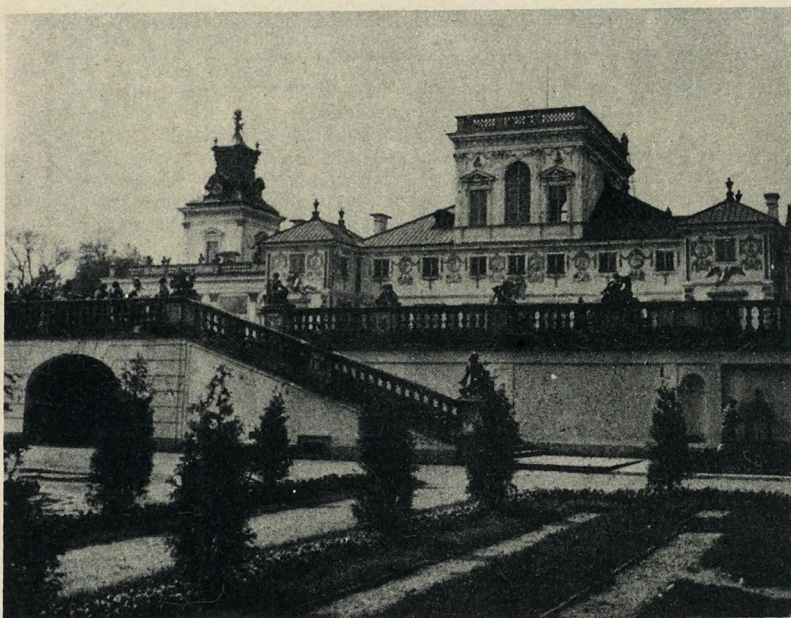


W hallu pięknego, niedawno otwartego lotniska międzynarodowego Satolas w Lyonie, skąd odlatują obecnie bezpośrednio samoloty Lyon — Warszawa czynna była ostatnio interesująca wystawa fotografów pt. „Wrocław — miasto o tysiącletniej historii” oraz wystawa szkła Zbigniewa Horbowego z Wrocławia. Fotografami, ukazujące różne dziedziny życia Wrocławia — jego dawną architekturę, odbudowę, przemysł, naukę, teatr itp., podobnie zresztą jak i piękne w kształtach i kolorze szkło — wazony, czary, dzbany wrocławskiego artysty plastyka Zbigniewa Horbowego wzbudziły duże zainteresowanie zwiedzających.

Na otwarciu wystawy przybyła do Lyonu delegacja miasta Wrocławia, w skład której wchodził: wiceprezydent miasta Wrocławia p. Ludwik Hauschild, dyrektor muzeum architektury we Wrocławiu, p. Olgierd Czerner oraz p. Bogusław Panek. Podczas cocktailu na lotnisku, wydanym przez konsula generalnego PRL w Lyonie p. Witolda Dynowskiego, na którym obecni byli — zastępca mera miasta Lyonu p. Blanc, dyrektor lotniska p. Chemain, przewodniczący Stowarzyszenia „France-Pologne” prof. Baumgartner, przewodniczący Stowarzyszenia Kulturalnego Francusko-Polskiego p. Grivel, przedstawiciel Izby Handlowej p. Latour i inni, mówiono o tym, że ta pierwsza impreza, przybliżająca mieszkańcom Lyonu Wrocław, jest zapowiedzią szerokiej współpracy i bliskich kontaktów obydwu miast — Lyonu i Wrocławia. Wystawa cieszyła się dużym powodzeniem nie tylko pasażerów przebywających na nowo otwartym lotnisku, ale i mieszkańców Lyonu.

Wrocław prezentuje się na nowym lotnisku w Lyonie





Gościnny pałac

PIĘKNO ZIEMI POLSKIEJ

Nad frontowymi drzwiami pałacu w Wilanowie świeci ostrymi promieniami złote słońce. Refulsit Sol in clipeis — Rozbłysło słońce na tarczach — głosi napis. Tarcze są herbem Sobieskich. Słońce jest symbolem władzy. To właśnie król Jan Sobieski postawił tu 300 lat temu tę wspaniałą budowlę klasy francuskiego Wersalu czy wiedeńskiego Belwederu, zaliczaną do skarbów kultury światowej.

Każdego kto dziś odwiedza ten piękny pałac uderzać musi ludzka skala tej cudownej rezydencji. Pałac nie ma charakteru monumentalnego ani muzealnego (choć od 1945 roku stanowi oddział Muzeum Narodowego) — są tu zawsze świeże kwiaty w wazonach, firanki w oknach, wybijające godziny zegary. Właśnie ta atmosfera zamieszkania działa najsilniej na przybyszów, a każde wnętrze zaprasza by w nim pozostać.

Z zaproszenia do pozostania na dłużej korzystają tylko nieliczni uprzywilejowani. W pokojach gościnnych prawego XIX-wiecznego skrzydła pałacu w Wilanowie zamieszkiwało wiele znakomitych osobistości, wśród nich prezydent Włoch Saragat, cesarz Etiopii Haile Selasie, szach Iranu, król Maroka, prezydent Francji Charles de Gaulle, a ostatnio podczas swej oficjalnej wizyty w Polsce prezydent Valéry Giscard d'Estaing.

Goście zagraniczni nie tają zdumienia spowodowanego nagromadzeniem skarbów sztuki w Wilanowie. „Polska przeszła przez ogień, Warszawę zrównano z ziemią, jakim cudem ocalał ten pałac?” — pytają. Istotnie: kiedy przemierza się pałacowe komnaty, ciągłość istnienia tych wnętrz wydaje się nieprzerwana od stuleci. Wypieszczone meble, wyświecone posadzki, portrety o wyrazistej farbie, tkaniny ścienne, ów słynny velour de Gênes — wszystko to trwa jakby nietknięte złym losem.

Z ostatniej wojny wyszedł Wilanów o tyle obronną ręką, że ostały się jego mury. Został natomiast dokładnie obrabowany. Długo trwała rewindykacja zbiorów, a restaurację pałacu ukończono dopiero w 1964 roku.

Dzisiaj przeciętnie tysiąc dwieście osób przekracza bramy pałacowe każdego dnia, przesuwa się w ciszy po gładkich posadzkach królewskich apartamentów, przechodzi przez sale goszczące galerię portretu polskiego, odwiedza galerię współczesnej rzeźby polskiej, a obdarzeni bujniejszą wyobraźnią mogą posłyszeć stukot kopyt końskich poszostnej barokowej karocy Marii Kazimiery Sobieskiej.

W rezultacie zmiennych losów, pałac pod Słońcem, budowany ku wygodzie i uciechu, stał się własnością milionów. (AR)